

SLOVENSKA vestnik

Letnik XXIV.

Celovec, petek, 1. julij 1969

Štev. 30 (1414)

SILNO NEVAREN RAZVOJ NA KOROŠKEM:

Naše ljudstvo upravičeno zaskrbljeno za varnost življenja in imetja!

V noči od 28. na 29. julij so neznani storilci v teku treh mesecev že drugič s silo odstranili in ukradli v Velikovcu ploščo z dvojezičnim napisom tamošnje Hranilnice in posojilnice.

To dejanje pomnožuje spet številko v povojnih letih proti našemu ljudstvu in njegovim ustanovam izvršenih več ali manj zločinskih napadov, ki jih varnostne oblasti do danes niso mogle odkriti. Pri tem nikakor nečemo dvomiti, da je policija, kakor trdi, vedno podvzela vse ukrepe, da izslediti storilce, niti nečemo iznašati proti varnostnim oblastem neupravičenih očitkov. Nasprotno prepričani smo, da bodo oblasti tudi tokrat dale stroga navodila in izvajale poizvedbe za neznanimi storilci.

Toda dokler odgovornim oblastem ne uspe, da bi končno vsaj enkrat našle krivce in proti njim po za-

konu ukrepale, tako dolgo nihče, tudi nobena še tako lepa izjava varnostnega direktorja ali samega noranjanega ministra ne more razpršiti našemu ljudstvu upravičenega dvoma, ali je njegova varnost sploh še zagotovljena.

In dejansko gre za resno vprašanje, ali sta ob dejstvu, da krivcev izpadov proti našim ustanovam nikdar ni mogoče izslediti, varnost imetja in še posebej varnost življenja koroških Slovencev sploh še zagotovljena! Tako se je namreč v zgodovini tudi naše domovine in dežele že dogajalo: najprej malenkosti kot pomazanje ali odstranitev napisnih plošč, nato izgredi proti ustanovam in imetju sploh in na koncu napadi na življenje drugače mislečih! Koroški Slovenci, ki smo to najbolj ostro občutili na svoji lastni koži, smo zato upravičeno zaskrbljeni!

In v tem je bistvo vprašanja in v tem tudi resna nevarnost! Kdo namreč more prepričati, da v očigled nemoči varnostnih organov, da bi zaščitili imovino manjšinskih ustanov, zaskrbljeni člani začnejo premišljevali o potrebi eventualne samozaščite ali tudi o potrebi protiobrambe in protiakcije! Saj so našim oblastem in naši državi podobna mišljenja in zlasti tudi dejanja lastne manjšine na Južnem Tirolskem dobro poznana, da ne bi se mogla čuditi podobnim pojavom, ako ne bo končno prišlo do učinkovitih ukrepov proti ponavljajočim se izgredom proti manjšini in izzivanj njene strpnosti.

Zato resno in iskreno opozarjamo na potrebo odločnih ukrepov proti poznanim hujskačem in hujskaškim organizacijam, ki dan za dnem rovarijo proti pravicam manjšine in zastupljajo politično ozračje, da bi prepričali in onemogočili mirno sožitje v deželi.

● Dokler namreč gotovi časopisi, predstavniki raznih organizacij in celo odgovorni politiki lahko nemoteno rovarijo proti mednarodno in ustavno zajamčenim pravicam manjšine,

● dokler žandarji in cariniki lahko v uniformah ne kaznovano pobirajo podpise proti dvojezičnemu šolstvu,

● dokler v šolah lahko ne ozirajo se na prepoved razdeljujejo učencem „nagrade“ Südmarke,

● dokler ta organizacija, katere protislovenska dejavnost v preteklosti je znana in ugotovljena, dobi od države povrnjeno premoženje,

● dokler si učitelji dovoljujejo slovenskim otrokom dajati kazenske naloge z naslovom „V glavni šoli ne smem govoriti slovensko“ in

● dokler po šolah lahko pobirajo prispevke za „nemštvo“ na Južnem Koroškem, tako dolgo so vsi še tako odločni ukrepi policije za izsleditev najetih ali tudi samo zapeljanjih storilcev protislovenskih atentatov brezpredmetni in neučinkoviti.

V tej luči namreč ne gre za malenkostna in nepomembna dejanja, kakor so nekatera v smislu kazenskega zakona, marveč gre za zelo resna in nadvse neodgovorna in izzivalna politična dejanja, ki jih je treba tudi kot taka politično rešiti.

Politična rešitev pa terja končno rešitev vseh odprtih vprašanj naše narodnostne skupnosti in izpolnitev določil člena 7 državne pogodbe po črki in duhu.

Koroški Slovenci smo iz ust najvišjih predstavnikov države, in to iz ust samega državnega predsed-

nika in zlasti zveznega kanclerja na koroških tleh kakor tudi ob obisku v Jugoslaviji slišali zagotovila, da nam bo država dala vse pravice, ki nam grejo in pospeševala naše kulturne in gospodarske težnje. Toda kaj se je od teh obljub do danes uresničilo! Slovenska gimnazija še vedno čaka na lastno streho, za slovenske organizacije v proračunih kljub tozadevnim jasnim določilom senžermenske pogodbe tudi po teh obljubah ni bilo predvidene nobene postavke, o dvojezičnih napisih ni bilo ne le nič govora, marveč še privatne neovirano in ne kaznovano odstranjujejo, itak ne-

Kemijsko orožje ogroža človeštvo

Odkar je glavni tajnik OZN U Tant pred tedni „v interesu svetovne varnosti“ pozval vse države sveta, naj sklenejo sporazum za prekinitev raziskovanja, izsledovanja in pripravljanja zalog kemijskega in bakteriološkega orožja, se v mednarodnem tisku vrstijo ostre kritike zlasti na račun Amerike, kateri očitajo, da hrani v svojih oporiščih doma in v svetu velikanske zaloge strupenih plinov. Pred kratkim je tudi ugledni ameriški list „New York Times“ objavil vest, da ameriško obrambno ministrstvo hrani v posebnih skladiščih okoli 100 milijonov doz plina, ki na človekov organizem učinkujejo tako, da paralizira njegov živčni sistem. Član ameriškega kongresa Robert McCarthy pa je izjavil, da ogromne rezerve strupenih snovi, nakopičene v Ameriki, „zadostujejo za uničenje 100 milijard ljudi“.

Ta in številna podobna odkritja oziroma izjave dovolj zgovorno pričajo, kakšen obseg je v Ameriki že dosegla proizvodnja sredstev za množično uničevanje ljudi. Na izdelovanju bakteriološkega in kemijskega orožja delajo številni znanstvenoraziskovalni centri, ki jih finansira obrambno ministrstvo. V njih je zaposlenih 13.000 znanstvenih delavcev. Poleg tega sodelujejo pri izdelovanju oziroma odkrivanju novih sredstev za množično uničevanje tudi še znanstveniki 70 univerzitetnih ustanov.

Ameriški militaristi se ne ozirajo na stroške. Samo v zadnjih osmih letih so se stroški izdelovanja bakteriološkega in kemijskega orožja — po nepopolnih podatkih obrambnega ministrstva — povečali za sedemkrat. V tekočem letu so za te namene določili 400 milijonov dolarjev (več kot 10.000.000.000 šilingov!). To so uradne številke, medtem ko je ameriški tisk že večkrat pisal, da so stroški za te namene še mnogo višji.

Po podatkih, ki so bili objavljeni v raznih ameriških listih, je ameriška vojska opremljena oziroma oskrbljena s precejšnjim številom kemijskih sredstev visoke stopnje strupenosti. Veliko važnost pripisujejo preparatom, ki imajo lastnost, da paralizirajo živčni sistem. Uporaba teh sredstev povzroči takojšnjo smrt. Obstajajo pa tudi silno močna sredstva za povzročanje psihičnih motenj. Ljudje, ki so postali žrtve teh sredstev, postanejo začasno paralizirani, gluhi, slepi in se jih loteva nekakšna manična mrzlica.

Na zahtevo ameriškega obrambnega ministra so v posebnih uradih za načrtovanje pripravili tudi vse potrebno za izdelavo ustreznih prevoznih sredstev. Izdelali in preizkusili so tudi nekatere zelo zapletene naprave, s katerimi je mogoče v radijsko vodene rakete, v ročne bombe, topovske izstrelke itd. vnesti mikrobe in razne strupene snovi. V vseh rodovih ameriške vojske so bili ustanovljeni posebni oddelki, oboroženi oziroma opremljeni s kemijskim in bakteriološkim orožjem. Taki oddelki so zlasti med ameriški enotami v zahodni Evropi. Vojaški strokovnjaki v Washingtonu že dalj časa razvijajo in izpopolnjujejo teorijo o vodenju kemijske in bakteriološke vojne. Na njihovo zahtevo je bilo napisanih že precej del, kjer se v znanstveni obliki prikazujejo sredstva in metode, kako se na najbolj barbarski način uničujejo ljudje.

Izkušnje iz vojne, ki jo Američani že dolga leta vodijo v Vietnamu, dokazujejo, da so številna vprašanja glede uporabe kemijskega in bakteriološkega orožja že dalj časa presegla meje zgolj teoretičnega in eksperimentalnega raziskovanja. Začeni od leta 1961 je ameriško obrambno ministrstvo spremenilo Vietnam v pravcati poizkusni poligon tega orožja. Ne glede na to, da to umaza-

Avstrija je podpisala konvencijo o rasni diskriminaciji

Avstrijski predstavnik pri Združenih narodih poslanik dr. Haymerle je prejšnji teden na sedežu OZN podpisal mednarodno konvencijo o odstranitvi vseh oblik rasne diskriminacije. Avstrija je s tem 72. podpisnica tega mednarodnega sporazuma, ki je začel veljati 4. januarja 1969.

Z omenjeno konvencijo, ki temelji na posebni resoluciji glavne skupščine OZN iz leta 1965, vse države-podpisnice obsojajo sleherno obliko diskriminiranja ljudi zaradi njihove rase, narodnosti, jezika ali veroizpovedi. Konvencija države obvezuje, da morajo ukreniti vse potrebno, da z ustreznimi ukrepi brez vsakega zavlačevanja odstranijo vsako obliko rasne diskriminacije ter pospešujejo razumevanje med pripadniki različnih ras.

Kako potrebna so taka določila, ravno v teh dneh spet vidimo tudi na primeru Velikovca. Seveda pa pri takih in podobnih predpisih ne gre toliko za njihovo izvajanje po črki, marveč je treba ravnati predvsem po njihovem duhu. Kaj koristijo na primer jasna določila § 5 člena 7 državne pogodbe, ko pa na pristojnih mestih baje nikdar ne najdemo „vzrokov“ za ukrepanje. Kljub temu pa je vsakomur jasno in znano, da odgovornost za zločinske atentate na koroške Slovence in njihove ustrove vsaj v enaki meri kot neposredni storilci nosijo nepoboljšljivi hujskači, ki — zlorabljajo morebitne formalistične pomanjkljivosti predpisov — lahko nekaznovano čuvarijo na narodnostno mržnjo in tako ustvarjajo razmere, v katerih se sovraštvo do Slovencev lahko stopnjuje tudi do nevarnih atentatov.

Varnostne oblasti se v takih primerih branijo „neupravičenih očitkov“. Vendar pa je in ostane dejstvo, da v vseh povojnih letih niti enkrat ni uspelo izslediti storilcev protislovenskih izpadov ter jih primerno kaznovati.

zadovoljivi manjšinski šolski zakon poskušajo še bolj zožiti in izdolbsti, zaganjajo se proti uporabi slovenskega jezika v cerkvi itd. itd.

In vse to pod krinko demokracije, s sklicevanjem na demokratično načelo priznanja ali samoopredeljevanja!

V zadnjem času poskušajo ali so vsaj poskušali izvesti neko anketo o mentaliteti manjšine in njenih odnosov do lastnih organizacij. Vse kaže, da so v očigled zastrašenosti in nezaupanosti naših ljudi nadaljevanje ankete opustili. Prav to dejstvo pa tudi najbolj očitno razkrije nedemokratičnost od hujskaških krogov vedno spet zahtevanega tako imenovanega ugotavljanja manjšine. Član slovenske vlade Bo-

jan Lubej je na nedavnem zasedanju ljudske skupščine Slovenije v zvezi s to zahtevo jasno in nedvoumno poudaril, da je samoopredeljevanje nekega ljudstva in zlasti dela nekega naroda mogoče samo ob ustreznih pogojih, ki jih oceni lahko le prizadet sam, vse drugo je lahko le pritisk in prisila, ne pa svobodna odločitev v svobod. pogojih.

Kjer pa ljudstvo upravičeno dvomi celo o varnosti svojega imetja in življenja, tam so take zahteve dejansko le izraz želje po dokončni likvidaciji pravic in obstoja nekega ljudstva.

Zadnji razvoj na Koroškem je silno nevaren in nikakor ni pozitivna perspektiva za velike odločitve niti ne za predvidene slavnosti l. 1970.

no početje obsoja ves kulturni svet, se ameriške čete v boju s pripadniki narodnoosvobodilnega gibanja ne odpovedujejo temu orožju in ga še naprej uporabljajo, ugonabljajoč pri tem ne samo vojake, ampak tudi civilno prebivalstvo. Kot je razvidno iz nekaterih podatkov, ki jih je objavila neka japonska revija, so Američani samo v letu 1964 tako zasturpili nad 30.000 Vietnamcev, medtem ko so po nepopolnih podatkih v džunglah te dežele na isti način pomorili že več kot 100.000 otrok, starcev in žena.

Vse to je podobno tistemu, kar je pred četrto stoletjem počenjal po Evropi zločinski nacizem. Zdi se, da se ameriški militaristi ne razlikujejo mnogo od njega. Nasprotno, vedno so pripravljani kaj novega izumiti, da bi ljudje umirali bolj „človeško in brez bolečin“. Njihovi načrti v zvezi z izdelovanjem in uporabo bakteriološkega in kemijskega orožja so zelo obsežni. Pri tem pa se ne pustijo motiti od nobenega, ne od strani mednarodne javnosti, ki vse bolj dviguje svoj glas protesta, ne od tajnika Združenih narodov, ki poziva, naj se s tem preneha, ne od deklaracije o človekovih pravicah, ki zanje pomeni manj kot strgan kos papirja, pa niti ne od tega, da so pri tem v večji ali manjši meri žrtve tudi sami ameriški vojaki.

Ni težko razumeti, kakšne strašne nevarnosti bi človeštvo prinesla morebitna vojna z bakteriološkim in kemijskim orožjem. Posebna komisija strokovnjakov, ki je o tem pripravila obširno poročilo za ženevsko razorožitveno konferenco, je med drugim ugotovila, da so posledice uporabe takega orožja nepredvidljive in da proti njemu ni nobene primerne zaščite. Zato pa je potrebno, da se proti tej nevarnosti združijo vse napredne in miroljubne sile sveta.

Avstrija v mednarodni trgovini z železnino in kovinskimi izdelki

Železnina in kovinski izdelki igrajo v izvozu naše države izredno pomembno vlogo. To ni le razvidno iz tega, da predstavlja vrednost tovrstnega izvoza skoraj eno osmino celokupnega avstrijskega izvoza, marveč je razvidno tudi iz večanja deleža tega izvoza na celokupnem eksportu. Leta 1956 so bili železnina in kovinski izdelki na celokupnem izvozu udeleženi le s 7 odstotki; takrat so predstavljali vrednost 1,6 milijarde šilingov. Lani pa je njihov izvoz že predstavljal vrednost 5 milijard šilingov.

V tem razvoju se je vendar struktura izvoza močno spremenila. Obseg izvoza v zahodnoevropske dežele je naraščal, medtem ko je obseg izvoza v vzhodnoevropske dežele in v ostali svet stagniral, tu in tam pa celo nazadoval. Eksport železnine in kovinskih izdelkov v območje EGS je med letom 1956 in letom 1968 narasel od 21 na 29 odstotkov celokupnega tovrstnega izvoza. Še bolj vidno se je ta izvoz povečal v dežele EFTA, in sicer od 13,5 na 27 odstotkov. Temu nasproti je v razdobju 1956—1968 izvoz imenovanih izdelkov v vzhodnoevropske dežele nazadoval od 24 na 16 odstotkov, v ostali svet pa od 41 na 28 odstotkov.

56 odstotkov avstrijskega izvoza železnine in kovinskih izdelkov gre v dežele zahodne Evrope. Ta obseg skoraj docela odtehta tovrstni avstrijski uvoz z tega območja. Med vzroki, zakaj je ta izvoz v vzhodnoevropske dežele in v ostali svet nazadoval, je nedvomno vprašanje servisa najbolj pomembno. Na eni strani si tovrstna avstrijska industrija ustreznega servisa povsod v svetu ne more privoščiti, na drugi strani pa naleti na tovrstne težave v vzhodnoevropskih deželah, ker svoje industrije nima usoglašene z njihovo in ker tudi tehnično sodelovanje ni tako razvito, kakor je razvito z industrijami EGS in EFTA.

Čeprav je tovrstno sodelovanje z zahodnoevropskimi deželami naravno, ne zadovoljuje niti avstrijske industrije, niti trgovine. Obema leži zelo na tem, da bi vzhodnoevropski delež izvoza železnine in kovinskih izdelkov spet povečali. Prvič je za njihju vzhodnoevropsko tržišče bližje od preostalega svetovnega tržišča, drugič pa je zahodnoevropski trg večkrat veliko bolj muhast od vzhodnoevropskega.

Na zanimanje, da bi naša trgovina in industrija povečali vzhodnoevropski delež na izvozu železnine in kovinskih izdelkov, kaže med drugim tudi zadnje zasedanje sovjetsko-avstrijske mešane komisije za sodelovanje v trgovini, gospodarstvu, znanosti in tehniki, ki je bilo v času od 15. do 21. julija v Moskvi in ki se ga je udeležil tudi avstrijski minister za trgovino, obrt in industrijo Mitterer. Sicer ob tej priložnosti ni bilo govora o neposrednih možnostih povečanja avstrij-

skega izvoza železnine in kovinskih izdelkov v Sovjetsko zvezo, načeta pa so bila načelna vprašanja, ki so v tesni zvezi s tem pro-

V ožini Džerdap na Donavi

NASTAJA ENA NAJVEČJIH REČNIH ELEKTRARN NA SVETU

V tako imenovanih Železnih vratih ali Džerdapu na Donavi nastaja ena največjih rečnih elektrarn na svetu, vsekakor pa največji tovrstni objekt v Evropi. Gradnja tega velikana si delita Jugoslavija in Romunija, ki bosta imeli tudi vsaka po eno polovico koristi od bodočih naprav.

Trenutno poteka glavno delo pri gradnji velikanskega jezusa, ki bo v celoti dolg 1278 m, sam pretočni jez pa 441 metrov. Poleg tega bosta urejena še dva prehodna plovna kanala (ki bosta bistveno olajšala plovo na Donavi), medtem ko bosta glavna objekta nedvomno obe velikanski hidrocentrali, po ena na jugoslovanski in romunski strani Donave.

Samo na jugoslovanski strani so oziroma bo-

OD 8. DO 19. AVGUSTA:

19. mednarodni Gorenjski sejem v Kranju

Za letošnji Gorenjski sejem v Kranju, ki bo prirejen v času od 8. do 19. avgusta, so priprave v polnem teku. Sejem ima značaj vzorčnega in potrošniškega sejma ter iz leta v leto povečuje svoj spored. Hkrati se večja tudi številna obiskovalcev, tako domačih kot iz obmejnih področij Avstrije in Italije. Ker je v tem času turistična sezona v največjem razmahu, obišče sejem tudi veliko število turistov, ki izkoristijo priložnost za ugoden nakup raznega potrošnega blaga.

Sejem bo tudi letos razdeljen na tri razstavišča, na katerih bodo razstavili in prodajali izdelke slovenske, jugslovske in tudi inozemske industrije. Na sejmu si bodo obiskovalci lahko ogledali eksponate, na modni reviji pa najnovejše modele sodobnega oblačenja, medtem ko jim bodo na zabaviščnem prostoru ob prijetni glasbi postregli s prvovrstnimi pijačami in jugoslovanskimi specialitetami na žaru.

blemom. Nazadovanje tovrstnega avstrijskega izvoza je v veliki meri posledica stagnacije uvoza iz teh dežel, ki smo mu od leta 1967 priča.

Sovjetskih in vzhodnoevropskih strojev in naprav se v Avstriji branimo zlasti zaradi tega, ker manjka za nje potrebnega servisa, kakor ga nudi zahodnoevropska industrija. V čedalje trši konkurenčni borbi pa je ustrezen in nagel servis povsod večkrat odločilnejša pomena kot še tako dobri in ceneni stroji. Kakor izgleda, bo vsaj s Sovjetsko zvezo to vprašanje po malem rešeno in upoštevano. Vsekakor gredo obojestranska prizadevanja za tem, da bi bilo to vprašanje rešeno v prihodnji petletni trgovinski pogodbi za obdobje 1971—1976, ki jo imenovana mešana komisija pripravlja. (bl)

do morali pri gradnji izkopati 7,150.000 kubičnih metrov materiala, od tega približno polovico skale. Za gradnjo jezusa in drugih objektov na jugoslovanski strani bo potrebnih skoraj 1,5 milijona kubičnih metrov betona in 62 tisoč ton železa, medtem ko bo opreme prišlo v jugoslovanski del centrale kar 45.000 ton. Približno enake številke seveda veljajo tudi za romunski del.

Velikan na Donavi bo imel zmogljivost 2.100 megavatov, njegova letna proizvodnja pa bo znašala 10.300.000.000 kWh. Kakor si Jugoslavija in Romunija zdaj delita delo in stroške gradnje (skupni gradbeni stroški bodo dosegli lepo vsoto 440 milijonov dolarjev ali v našem denarju približno 11.440.000.000 šilingov!), tako si bosta potem delili tudi proizvodnjo ter bo dobivala vsaka dobrih 5 milijard kWh električne energije na leto.

Hidroelektrarna „Džerdap-Portile de Fier“ bo predvidoma začela delovati že prihodnje leto, povsem dograjena pa bo leta 1971. Po svoji velikosti in po proizvodnji bo peta na svetu. Pred njo so po velikosti, proizvodnji in zmogljivosti le štiri hidrocentralne, in sicer vse v Sovjetski zvezi. Največja hidrocentrala na svetu je „Krasnojarsk“ z zmogljivostjo 5.080 megavatov in z letno proizvodnjo le malo manj kot 21 milijard kWh električne energije. Takoj za njo pride „Bratskaja“, ki ima zmogljivost 4.500 megavatov in letno proizvodnjo 22,5 milijarde kWh. Tretje mesto si z enako zmogljivostjo (2.300 megavatov) in proizvodnjo (10,9 milijard kWh na leto) delita centrali „Vožskaja“ in „Kujbišev“.

Za 441 metrov dolgim in 60 metrov visokim pretočnim jezom nove in hkrati tudi največje elektrarne na Donavi bo nastalo velikansko umetno jezero, dolgo več kot 200 kilometrov, v njem pa se bo nabrala milijarda kubičnih metrov vode. To bo bistveno olajšalo tudi plovo po Donavi, ki se naj bi dvignila kar na štirikratni obseg, namreč od sedanjih 12 do 14 milijonov na kakih 45 do 50 milijonov ton letno.

POŠIROKEM SVETU

BONN. — Jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve Mirko Tepavec je bil v spremstvu svojega pomočnika Mitje Vošnjaka in drugih sodelavcev na tridnevem uradnem obisku v Zahodni Nemčiji. Vrnil je obisk zahodnonemškemu zunanjemu ministru Willyju Brandtu, ki je lani obiskal Jugoslavijo. Med svojim obiskom v Zahodni Nemčiji je Tepavec razgovarjal z Brandtom o raznih mednarodnih in bilateralnih vprašanjih, prav tako pa so ob tej priložnosti podpisali sporazum o kulturnem in znanstvenem sodelovanju med obema državama ter o ustanovitvi informacijskih centrov. Državnega sekretarja Tepavca sta sprejela tudi novi zahodnonemški državni predsednik dr. Gustav Heinemann in kancler Kurt Georg Kiesinger.

MOSKVA. — Sovjetski obrambni minister maršal Andrej Grečko je v svoji poslanici ob dnevu sovjetske mornarice obtožil Ameriko, da še naprej zastruje mednarodno napetost in povečuje oboroževalno tekmo. Nadaljnja agresija Amerike v Vietnamu — je dejal Grečko — oborožene provokacije izraelskih ekstremistov proti arabskim narodom, revanšistične skomine zahodnonemških militaristov skrivajo v sebi nevarne posledice. V takšnem položaju si sovjetska vlada nenehno prizadeva okrepiti obrambno moč, tako da povečuje borbene zmogljivosti vojske in mornarice.

RIM. — Italijanski komunisti bodo objektivno ocenjevali korake sleherne bodoče vlade in jo celo podprli, kadar si bo prizadevala pozitivno urediti sedanje težavne probleme dežele, je izjavil generalni sekretar KPI Luigi Longo, ko je zavel stališče k sedanjim prizadevanjem za sestavo nove italijanske vladne koalicije. Naglasil je, da je Italiji potrebna vlada, ki bi bila sposobna in pripravljena pogumno upoštevati zahteve delavcev in širokega demokratičnega gibanja, upoštevajoč, da so tudi komunisti del tega gibanja. Takšna vlada ne bi pogrešala naše objektivne kritične ocene niti naše podpore vsakemu koraku in ukrepu za ureditev osnovnih problemov delavskega razreda.

PRAGA. — Na Češkoslovaškem se bojuje, da bi za obletnico zasedbe dežele po vojaških silah držav varšavskega pakta prišlo do nevarnih izgredov in spopadov. Po oceni partijskega vodstva se namreč „nadaljujejo poskusi protisocialističnih in desnih oportunističnih sil, da bi netili nemir s širjenjem lažnih vesti, informacij, sovražnih govorov in izjav“. Pravijo, da gre za „del kampanje, ki jo pripravljajo že dolgo in katere namen je v avgustu povzročiti nerede in zmotiti proces politične in gospodarske konsolidacije“. V pristojnih forumih razpravljajo o ukrepih, s katerimi bi odločno preprečili „vse poskuse povzročanja političnih provokacij in motenj v gospodarstvu“.

TRST. — V Bazovici pri Trstu je bilo minulo nedeljo veliko slavlje ob 70-letnici domačega prosvetnega društva „Lipa“. Na prireditvi so sodelovali številni pevski zbori in folklorne skupine, posebno zaslužnim prosvetnim delavcem pa so podelili Gallusove značke v priznanje za njihovo nesebično in požrtvovalno delo v korist ohranitve in razvoja slovenske prosvete na Tržaškem.

VATIKAN. — Papež Pavel VI. je te dni na obisku v afriški državi Ugandi. Njegovemu obisku pripisujejo tudi velik politični pomen ter poudarjajo, da bi utegnili papež posredovati zlasti med bojujočimi se silami Nigerije in Biafre. Predvsem pa velja njegov obisk seveda utrjevanju vpliva cerkve v Afriki, kjer se v zadnjem času močno širi prepričanje, da katoliška cerkev vse pre malo upošteva koristi revnega ljudstva.

WASHINGTON. — Ameriški predsednik Nixon je med svojim sedanjim potovanjem po azijskih deželah naglasil, da bo Amerika sicer tudi v bodoče spoštovala svoje obveznosti, izvirajoče iz pogodb, ki jih je sklenila s temi deželami, vendar pa upa, da se bodo njeni azijski zavezniki v prihodnje bolj zanašali na lastne sile, tako da ne bi bili odvisni od Amerike.

ZENEVA. — Švedska je na seji razorožitvenega odbora v Ženevi predlagala kompromis, ki naj bi pomagal prebroditi glavna nesoglasja med ameriškim in sovjetskim predlogom o mednarodnem sporazumu, ki določa demilitarizacijo morskega dna. Amerika se zavzema le za prepoved odlaganja atomskega orožja na morskem dnu izvzemši tri morske milje širokega obalnega pasu, medtem ko Sovjetska zveza predlaga popolno demilitarizacijo morskega dna, tako da z izjemo obalnega pasu v širini 12 milj ne bi smeli na morsko dno odlagati nobenega orožja.

WASHINGTON. — V prvih šestih mesecih tega leta je v Ameriki stavkalo skupno 1,100.000 delavcev. Zaradi stavk je bilo izgubljenih 18 milijonov delovnih dni.

Luna odkriva svoje skrivnosti

Nedavni polet ameriške vesoljske ladje „Apollo-11“ ter pristank dveh vesoljcev na površini Lune pomeni uvod v odkrivanje doslej neznanih skrivnosti naravnega satelita naše Zemlje. Že prve ugotovitve, ki so jih v tej smeri napravili ameriški strokovnjaki, so presenetljive; toda preiskave se bodo nadaljevale in posredovale verjetno še marsikatero zanimivost.

Prvo presenečenje, ki so ga doživeli znanstveniki, je nedvomno posredoval seizmični detektor, ki so ga ameriški vesoljci pustili v Morju tišine na Luni, preden so se spet povrnili nazaj na Zemljo. Ta detektor je namreč začel dajati podatke centrali v Houstonu. Ko je profesor Maurice Ewing pogledal papir, na katerega je aparat risal krivulje, je osupnil. Ta krivulja je bila zelo podobna tistim, ki jih seizmografi rišejo ob potresih na zemlji.

Znanstveniki ne vedo, ali je seizmograf zabeležil pravi potres, ki izvira iz Lunine skorje, ali pa je to povzročil kak meteor. Krivulja je bila zelo podobna tisti, ki so jo seizmografi zarisali na primer ob potresu v San Franciscu, ter ustreza potresni

jakosti 4 do 5 stopinj po Richtertevi skali. Ta potres, ki je imel epicenter nekaj sto kilometrov od kraja pristanka prvih vesoljcev, se je širil po površini. Razburjenje znanstvenikov je razumljivo: če potresa ne bi povzročil kak meteor, pomeni to, da Mesec ni mrtvo telo, kot misli Nobelov nagradjenec dr. Harold Urey, in da je kot Zemlja sestavljen iz več slojev. Zanimivo pa je, da seizmični detektor ni zabeležil padca sovjetske ladje „Luna 15“, ki se je baje razbila na Luni.

Morda še večje presenečenje pa so doživeli geologi, ko so lahko prvič od blizu pogledali nekatere vzorce „kamenja“ z Lune. Ameriška televizija je na kratko poročala o proučevanju vzorca, ki je čisto podoben okrogli presti; na spodnji strani je kot spečen in na sredini ima luknjo. Tako porozen, mehak in elastičen je, da ga je mogoče mečkati kot gobo in celo rezati z nožem. Ta Lunin „kamen“ je tako podoben kruhu, da je televizijski komentator v šali vprašal, ali se da to jesti.

Na Zemlji so taki „kamni“ prišli na površje ob vulkanskih izbruhih in so njihove luknje na-

polnjene s plinom. Če pripada ta vzorec z Lune isti vrsti, to pomeni, da se je površina Lune oblikovala z delovanjem vulkanov in da ta proces še traja.

Astrofiziki pa so najbolj zainteresirani za „delček originalnega Sonca“, ki so ga vesoljci prinesli s seboj na Zemljo. Ta delček bi utegnil tehtati v najboljšem primeru 25 milijardnih delov grama. Pravzaprav gre za delčke Sončeve tvarine na zvilkni aluminijaste folije, ki sta jo vesoljca na Luni razvila in izpostavila delovanju Sončevega žarčenja. Astrofiziki upajo, da bodo na tej foliji odkrili atomske in subatomske delčke ne samo vodika in helija, za katere že vedo, da obstajata na Soncu, marveč tudi sledove drugih elementov, kar bi prineslo nova spoznanja o nastanku sončnega sistema.

Prav tako pa so polni skrivnosti tudi razni pojavi med bivanjem prvih vesoljcev na Luni in ki si jih še ne vedo razložiti. Tako je Aldrin, ko se je sprehajal po Luninih tleh, nenadoma opazil kakih 10 metrov daleč nekaj, o čemer ni mogel reči, ali je skala ali oblak. „Ta reč je poskakovala,“ je povedal. Ne-

jasno je tudi, kaj je v resnici videl Aldrin, ko je opozoril Armstronga na „termalni vpliv, ki da ga čuti s svoje desne strani“. Vesoljska oblačila so namreč ščitila oba vesoljca pred termičnim pritiskom od zunaj. Kako sta torej mogla čutiti ta vpliv? Ali je šlo morda za sončno žarčenje?

Največja skrivnost za znanstvenike pa so nenavadni svetlobni žarki, ki sta jih vesoljca nenadoma opazila na Lunini površini. Ta svetlobni snop je bil bele barve z rumenim odtinkom in je spominjal na laserski svetlobni žarek, ki je napravil nenavadno svetel krog na površini Lune.

Konstruktorjem vesoljske ladje je razumljivo najbolj na tem, da jim pojasnijo, zakaj se je „Apollo-11“ med ponovnim spajanjem z vesoljskim vozilom nenkrat začel močno tresiti. Strokovnjakom za elektroniko pa se zdi sila zanimivo to, da je elektronski računalnik v tistem hipu, ko je bilo lunino vozilo poldrugi kilometer nad Lunino površino, kratko malo sporočil, da je „preutrujen“.

Luna je torej še polna skrivnosti in računati bo treba še z marsikaterim presenečenjem.

Povsod poletne igre

Tujskoprometna središča živijo v mrzlici najrazličnejših poletnih kulturnih prireditev. Vsaka dežela ima svoj festival. Dvoran kljub visokim vstopninam ni težko napolniti. V tujskoprometnih državah, kot je to tudi Avstrija, se hočejo gostje zabavati.

Preteklo soboto je zvezni predsednik Franz Jonas slovesno otvoril letošnji solzburški festival. Začetek solzburških poletnih prireditev je do godek, ki ga iz najrazličnejših vzro-

kov ne pričakuje željno samo mesto Salzburg, marveč vsa Avstrija in trditi moremo, da solzburškim prireditvam prisluhne Evropa in širni svet. V tem mestu se je rodila ideja poletnih kulturnih prireditev. Osnovne misli te ideje so še danes veljavne. Salzburgu je sledila cela vrsta drugih mest. In vendar igra danes pri vseh festivalih posebno vlogo denar. Tudi v Salzburgu je tako. Kljub temu zavzema solzburški festival posebno mesto v dolgi vrsti poletnih iger. Glasbeni in dramski teater se prepletata v tem mestu in dosega čudovito harmonijo.

Posebnost solzburškega festivala je poudaril v svojem nagovoru tudi zvezni predsednik, ko je dejal: „Festival ni samo manifestacija avstrijske in evropske umetnosti, temveč tudi izpoved Salzburga v enotnosti napredka, o enotnosti kulture in civilizacije, znanosti in družbe, umetnosti in tehnike.“ Na otvoritveni slovesnosti sta spregovorila še solzburški deželni glavar dr. Lechner in prosvetni minister dr. Mock. Med častnimi gosti je dr. Lechner pozdravil še posebno Heleno Thimig, vdovo Maxa Reinhardta, ki je ogromno prispevala k razcvetu solzburškega festivala.

Helena Thimig varuje bogato zapuščino svojega slavnega moža. V priznanje ji je deželni glavar dr. Lechner izročil letos častni prstan dežele. Maxu Reinhardtju je posvečena posebna razstava v gradu Arenberg, kjer zbirajo vse podatke o tem pomembnem režiserju. Solzburška je

leta kupila režijsko knjigo „Slehernik“ Maxa Reinhardta in jo izročila v varstvo Reinhardtovemu raziskovalnemu in spominskemu inštitutu na gradu Arenberg. Letošnja razstava nosi naslov „Max Reinhardt in muzični teater“. Razstava pokaže tudi pregled o delovanju M. Reinhardta z igralcem Ernestom Deutschem, ki je umrl pred nekaj meseci in ki bo ostal nepozaben kot igralec modreca Nathana. Za to razstavo o Reinhardtju vlada ogromno zanimanje in zelo verjetno je, da pojde razstava na „potovanje“ po širnem svetu.

V slavnostnem nagovoru ob priliki otvoritve solzburškega festivala je Pietro Quarini opozoril na kvaliteto festivala, ki je zasidrana v njegovi razvojni zmogljivosti. Glasbenih festivalov, ki tako ime tudi zaslužijo, je v Evropi mnogo, je rekel Quarini. Trije glasbeni festivali pa se razlikujejo od drugih: to so solzburški festival, festival v Glyndebourne-u in festival v Spoletu.

Soboto zvečer je bila premiera Straussove opere „Kavalir z rožo“. V nedeljo pa so pred stolnico uprizorili „Slehernika“, ki ga je tokrat posrečeno naštudiral Lindberg. Posebno pozornost posveča Salzburg seveda stvaritvam svojega mojstra Mozarta.

V Salzburgu pa je v teh dneh še vrsto drugih prireditev. Pretekli tork so se začeli tečajji solzburške poletne akademije upodablajočih umetnosti. Za te tečaje vlada veliko zanimanje med umetniki in študenti. 400 umetnikov in študentov umetnostnih

Spominska slovesnost v Uncu

Na Uncu, kjer je pred 35 leti umrl Rudolf Maister, so v nedeljo odkrili ploščo v spomin generalu in pesniku. Slovesnost je bila organizirana na pobudo mestnega odbora Zveze borcev — prostovoljcev za severno mejo Ljubljane v sodelovanju z občinsko skupščino Cerknica. Udeležili so se slovesnosti borci — prostovoljci iz vseh strani Slovenije. Med udeleženci so bili tudi častni predsednik republiškega odbora ZZB NOV Slovenije Franc Leskovšek — Luka in Janko Rudolf.

Pred zbranimi veterani prostovoljci in množico ljudi je predsednik zveze borcev prostovoljcev za severno mejo mestnega odbora Ljubljane Jože Hribar orisal razgibano življenjsko pot Rudolfa Maistra, ki je pred 50 leti organiziral in poveljeval slovenski vojski v boju za severno mejo. Kot vojak in pesnik je zapustil bogato dediščino.

Kranjsko gledališče odlikovano

Na XII. festivalu dramskih amaterjev Jugoslavije na Hvaru je zmagala igralska skupina Prešernovega gledališča iz Kranja. Kranjski amaterji so nastopili s Cankarjevimi „Hlapci“. Uspeh Prešernovega gledališča priča o resnem delu igralske skupine. Že lansko leto so dosegli na tekmovanju srebrno plaketo. Kranjčani so na hvarskem tekmovanju prekosili vseh 13 amaterskih skupin iz Jugoslavije in si z uspešno predstavo Cankarjevih „Hlapcev“ osvojili zlato plaketo, razen tega pa so dobili nagrade tudi za interpretacijo najboljšega teksta, za najboljši scenski govor in za najboljšo moško vlogo (prejel jo je Jože Kovačič kot Jerman).

Direktor Prešernovega gledališča je povedal, da takega uspeha kranjski amaterji nikakor niso pričakovali. Največ zaslug zanj imajo režiser Mile Korun, njegov asistent Staž Potočnik in seveda celotni igralski ansambel. „Hlapci“ so amaterji iz Kranja naštudirali za redni letni repertoar. Šele pozneje se je porodila misel, da bi s „Hlapci“ nastopili na tem tekmovanju amaterskih gledaliških skupin. Na Hvaru so igralci iz Kranja nastopili že 7. julija, za veliki uspeh pa so zvedeli šele 21. julija. Pohvalno se je izrazil o kranjskih „Hlapcih“ tudi predsednik komisije Vida Fijana, direktor narodnega gledališča Avgust Cesarac iz Varaždana. Po končanem festivalu je povabil kranjski ansambel v goste. Tako bo novembra ali decembra letos varaždinsko občinstvo lahko videlo 3 predstave „Hlapcev“ in večer Prešernove poezije ter Cankarjeve proze.

Kranjskim amaterjem so omogočili nastop na Hvaru razni kranjski industrijski obrati in občinska skupščina, nekaj pa je primaknil sklad za pospeševanje kulturne dejavnosti SR Slovenije.

AKTUALNA KNJIGA O AKTUALNEM DOGODKU:

Pot Zemlja - Luna odprta

Mesec dni po pristanku prvih ljudi na Luni bo slovenska založba Mladinska knjiga v Ljubljani skupaj z italijansko založbo Mondadori izdala bogato ilustrirano knjigo o fantastičnem dosežku znanosti

POT ZEMLJA—LUNA ODPRTA

Avtor knjige, ravnatelj astronomskega observatorija v Firencah prof. Rigini, je posebej v ta namen obiskal Houston, kjer je neposredno spremljal polet vesoljske ladje „Apollo-11“ na Luno. Intervjuval je osvajač Lune Armstronga, Aldrina in Collinsa, od agencije za vesoljske raziskave NASA pa je dobil senzacionalne, enkratne fotografije prvih človeških korakov na naši nebesni sosedji.

Knjiga velikega formata (20×28 cm) bo obsegala 144 strani. Četrtnina vsebine bo posvečena poletu ladje „Apollo-11“, druga poglavja pa bodo nudila pregled dosedanjih raziskav Lune. Več kot polovico knjige bo obsegalo bogato, večinoma celostransko, in barvah posneto dokumentarno slikovno gradivo.

Naročila za to aktualno knjigo o aktualnem dogodku sprejema tudi knjigarna „Naša knjiga“ v Celovcu, Wulfengasse.

panog se udeležuje letošnjih tečajev. Posebno zanimanje je za seminar „Slikarstvo danes“, ki ga vodi Benčan Emilio Vedova, in za tečaj „Mestna arhitektura“, ki ga vodi prof. Bakema iz Rotterdama. Dela učencev teh dveh seminarjev bodo pozneje razstavili.

Tudi poletna akademija „Mozartema“ je začela s svojim delom. Seminarjev akademije se udeležuje 744 interesentov iz 44 dežel sveta. Akademija je pripravila kar 38 raznih tečajev, ki jih vodijo znani solisti in glasbeni pedagogi.

V času festivala bo v Salzburgu kar 14 razstav s področja upodablajočih umetnosti. Dunaj je trenutno napram Salzburgu kulturna provinca.

Ker se v tem času v Salzburgu res nekaj dogaja, je avstrijski zunanji minister otvoril še seminar za diplomate.

Ze pretekli tork so se začele poletne igre v Bregenzu. Tukaj nastopa poletni dunajski Burgtheater. Vsako leto skušajo uprizoriti eno izvorno delo, ki ga naštudira ansambel teh poletnih iger ali pa državni Burgtheater. Posebno privlačne so predstave na odru na jezeru. Letos so pripravili novo delo Roberta Stolza „Hochzeit am Bodensee“, ki pa je bolj paša za oči.

Pretekli petek se je dvignil zastor tudi v Bayreuthu. Münchenski intendant August Everding je na novo insceniral „Letečega Holandca“. Premiere se je udeležil tudi novi nemški zvezni predsednik Heinemann. Bilo je to prvič po drugi svetovni vojni, da se je predstava v Bayreuthu udeležil najvišji predstavnik Zahodne Nemčije. Wolfgang Wagner, vnuk Richarda Wagnerja, je na tiskovni konferenci sporočil, da Herbert Karajan ne misli priti v Bayreuth, ker

je znani dirigent mnenja, da najde druge boljše pogoje za uresničitev Wagnerjeve umetnosti. Karte za letošnje predstave so že razprodane, kljub temu, da so stale do 600 šil. Skupno skrbi 700 umetnikov, glasbenikov in tehničnega osebja za brezhibno uprizoritev Wagnerjevih del. Drugo leto bo Wolfgang Wagner na novo uprizoril tetralogijo Nibelungov. Prav tako bodo Nibelunge na novo pripravili leta 1976 za stoletnico uprizorjanja Wagnerjevih del v Bayreuthu.

KULTURNE DROBTINE

● V sredo preteklega tedna sta Zveza kulturnih delavcev in mariborski pododbor Društva pisateljev Slovenije pripravila sprejem za 50-letnico pesnika Franceta Filipiča. O pesnikovi življenjski poti ter o njegovem književnem delu je spregovoril predsednik mariborskega pododбора društva pisateljev Janoz Švajncar ter mu v imenu zveze kulturnih delavcev izročil lovorjev venec in umetniško sliko akademskega slikarja, Otona Polaka v spomin na življenjski jubilej.

● Na Ravnah na Koroškem je ljubljanska televizija posnela posebno oddajo o Koroškem oktetu. Posamezne prizore so posneli v študijski knjižnici, pred kaščo pri gimnaziji, na Uršlji gori in drugje.

● V petek 25. julija so v radovljiški graščini odprli razstavo akademskega slikarja Janeza Ravnika z Bleda. Slikar predstavlja radovljiški javnosti 22 oltj na temo „Človek — spomenik“.

● Na V. mednarodnem folklornem festivalu v Tunisu so sodelovali ansambli iz 16 afriških, evropskih in azijskih držav. Prvo mesto je žirija prisodila bolgarskemu ansamblu, drugo mesto romunskemu in tretje poljskemu ansamblu. Prvo nagrado za originalnost predvajanih ljudskih plesov pa je dobil ansambel iz Turčije, medtem ko je drugo nagrado prejela skupina iz Indije.

TEDENSKI spored

poletnih kulturnih prireditev

● V BREŽAH:

Petek, 1. 8. — Feydeau:

BOLHA V USESU

Sobota, 2. 8. — Moliere: SKOPUH

Torek, 5. 8. — Feydeau:

BOLHA V USESU

Sreda, 6. 8. — Moliere: SKOPUH

Četrtek, 7. 8. — Feydeau:

BOLHA V USESU

Petek, 8. 8. — Moliere: SKOPUH

Sobota, 9. 8. — Feydeau:

BOLHA V USESU

Začetek predstav ob 20. uri.

● V LJUBLJANI:

Torek, 5. 8. — Folklorni ansambel

BRATSTVO-JEDINSTVO iz Subotice

Četrtek, 7. 8. — Večer meksikanskih

pesmi izvajajo ansambel MAGINICO

iz Skopja.

Začetek predstav ob 20.30 uri.

Ustanove in organizacije Slovencev v Italiji

Gledališče je stalna in poklicna ustanova. Zaradi še vedno specifičnega položaja, saj je priznanje prišlo šele po 20 letih delovanja (in še vedno nima ustreznih materialnih posledic, pr. pisca) šteje umetniški kolektiv le 12 igralcev. Kljub temu pripravljamo letno po 8 premier z obveznostjo, da je v programu vsaj po eno delo slovenskega in italijanskega avtorja. V posameznih sezonah se zastor dvigne povprečno 120-krat, v letu 1968 pa se je trikrat dvignil, prvič v zgodovini, tudi v Benečiji, kjer je v Špetru Slovenov, v Šentlenartu in v Čedadu slovenska beseda z odra prinesla v neskončno bedo bogastvo srca.

Delovanje na ozemlju, kjer skupaj živimo Slovenci in Italijani, ustvarja v našem gledališču samosvoj igralski slog, ki skupaj z izbiro repertoarja pomaga graditi most med dvema kulturama na tem evropskem križpotju.

● Casopisi in revije

Razširjenost in fiziognomija tiska odkrivata življenjsko moč, duhovno podobo ter posebne značilnosti na gospodarskem, kulturnem in političnem obrazu narodne skupnosti. Slovenski dnevni, periodični in revialni tisk potrjuje življenjsko moč te skupnosti in tudi njeno samosvojo kulturno in politično barvitost.

Predsednik komisije za tisk pri Slovenski kulturno gospodarski zvezi Boris Race ocenjuje razmere v slovenskem tisku v Italiji takole: „Slovenci v Italiji imamo razmeroma bogato izbiro periodičnega in revialnega tiska. V prvi vrsti dokazuje to spontano težnjo, da tudi s

tiskom branimo svojo narodnost, v drugi vrsti pa je število listov in revij odsev politične, idejne in ideološke pisanosti našega že tako majhnega sveta. Ob tem drugem pojavu se človek večkrat sprašuje, ali je za našo narodno skupnost koristno atomiziranje energije, namesto da bi združevali moči, zviševali s tem kakovost tiska in ustvarjali izhodišče za skupno govorico za naše nastopanje navzven.

V okoliščinah diferenciacije želi vsaka skupina objavljati prek tiska svoja stališča in sodbe. Res je tudi, da ni mogoče vseh kulturnih tokov trpati v en sam koš in da se že po tradiciji povezujejo skupine, ki jih družijo sorodni idejni in umetniški pogledi. Zaradi teh dejstev ne gre dramatizirati velikega števila periodičnih publikacij, saj pride tako slovenski tisk v roke širšega kroga Slovencev, saj bi ob manjši pestrosti politični in idejni predhodki to širjenje preprečevali.

Če lahko opravičujemo tako stanje, pa ne moremo biti ravnodušni ob vprašanju, ali se kljub navedenim razlikam tisk pri nas trudi, da nasprotij med slovenskimi skupinami ne zaostre.

V luči teh dejstev bi seveda veljalo kritično oceniti razmere v slovenskem zamejskem tisku, to pa bi presseglo informativni značaj prispevka. Zato samo navajam nazive časnikov in revij in njihovo usmerjenost. „Primorski dnevnik“ je edini dnevni časopis Slovencev v Italiji. Tedniki so „Gospodarstvo“, ki večidel obravnava gospodarska vprašanja, ne-

kaj prostora pa prepuča tudi kulturnemu dogajanju med Slovenci, „Novi list“, glasilo krščansko-socialne skupine v okviru politične kolicije Slovenske skupnosti, in „Katoliški glas“ v Gorici, glasnik klerikalnih krogov na Goriškem in Tržaškem. Štirinajstdnevnik „Delo“ je v slovensčini tiskano glasilo KP Italije za deželo Furlanijo-Juljsko krajino. V Vidmu izhaja glasilo Beneških Slovencev, štirinajstdnevnik „Matajur“.

Mladinski revialni tisk predstavljajo „Galeb“, literarno glasilo slovenskih srednješolcev „Literarne vaje“ ter katoliško usmerjena „Mladika“ in „Pastirček“. V Benečiji izhaja mesečni časopis „Dom“, ki ga sestavlja nekaj slovenskih duhovnikov v Benečiji.

Osrednja zastopnika revialnega tiska sta „Most“ in „Zaliv“. Okrog prvega se zbirajo intelektualci napredne katoliške smeri, v drugem pa imajo močnejši vpliv programskim izhodiščem Slovenske levice naklonjeni intelektualci. V tej zvezi velja omeniti tudi „Il bolettino delgi Sloveni“, v italijansčini tiskano informativno glasilo o Slovincih in njihovih problemih.

● Primorski dnevnik

Elementarna vloga „Primorskega dnevnika“ kot edinega slovenskega zamejskega dnevnega časopisa terja nekaj podrobnejših informacij. Na vprašanje „Primorski dnevnik danes in jutri“ odgovarja glavni urednik ing. Stanislav Renko:

„Primorski dnevnik je eden izmed štirih dnevnikov, tiskanih v slovensčini sploh in edini slovenski dnevnik v Italiji ter eden izmed treh neitalijanskih dnevnikov v Italiji. Primorski dnevnik je odločen glas-

nik skupnih narodnoobrambnih zahtev velike večine Slovencev v Italiji in je že samo dejstvo, da izhaja, v veliki meri poročilo njihovega narodnega obstoja, saj skoraj vsako slovensko družino vsako jutro opominja, katere narodnosti so njeni člani. Zelim tudi opozoriti, da je Primorski dnevnik naslednik Partizanskega dnevnika, edinega odporniškega dnevnika v takratni okupirani Evropi.

V prihodnosti bodo pred našim dnevnikom nove naloge, izhajajoče iz dejstva, da so iz leta v leto vsebolj odprte meje z našo matično domovino, da se začena uveljaviti načelo o enotnem slovenskem kulturnem prostoru in da je vse to v zgodovini zadnjih 50 let nekaj novega in da se bo v tem smislu razvoj v prihodnjih desetletjih nadaljeval do trenutno nepredvidljivih razsežnosti. Pri tem je in bo naša manjšina ostajala in vedno bolj postajala tisti most, mimo katerega tako ugoden razvoj ni in ne bo mogel iti.

Po mojem mnenju pa ta most, prvi med državami z različnimi političnosocialnimi sistemi zadeva ves slovenski, še več, jugoslovanski kulturni prostor. Gre namreč za nove, velike stvari, ki presejajo naše šibke možnosti in o katerih bi morali skupaj z nami razmišljati tudi odgovorni za tisk v Sloveniji in drugih jugoslovanskih socialističnih republikah. V Italiji je — mimogrede povedano — neka založba natisnila še tretjo knjižico knjižne zbirke „Collana studio“, ki vabi k sodelovanju „glasove z Vzhoda in Zahoda“, ker da se, tako poudarjajo, „imajo mnogi razumniki na Zahodu marsikaj naučiti od svojih vzhodnih kolegov“.

(Nadaljevanje)

Slovenska pesem gostom

Koroška je v poletnih mesecih polna gostov. Tukaj preživljajo svoj dopust. Ugaja jim sončna Koroška, cenijo koroška jezera in koroške pokrajine. Da bi gostom čimbolj približali deželo in njene prebivalce, jim pripravijo razna društva nastope pevskih zborov in folklornih skupin. Občinski uradi sestavijo poseben koledar prireditev, ki so namenjeni predvsem tujim gostom.

Preteklo soboto je v glavni šoli v Železni Kapli pel gostom in domačinom pevski zbor „France Pasterk-Lenart“. Koncerta se je udeležil tudi podžupan Železne Kaple Alex Jerlich. Pravitako je bil navzoč kulturni referent občine Valentin Polanšek. Zbor „France Pasterk-Lenart“ je nastopil s izbranim programom narodnih in umetnih pesmi v okviru občinskih prireditev tujsko-prometne sezone. V prvem delu sporeda je nastopil moški zbor, v drugem delu pa mešani zbor.

Z istim sporedom je v nedeljo zvečer nastopil zbor „France Pasterk-Lenart“ na Breznikovem campingu ob Zablatniškem jezeru. Tukaj so koncert zbora obiskali pretežno tujci, ki so bili nad lepoto slovenske narodne pesmi navdušeni.

Tujci gostje mnogokrat šele preko takih koncertov spoznajo, da preživljajo svoj dopust na ozemlju z mešanim prebivalstvom. V poletni sezoni se naša beseda potisne mnogokrat v zadnji kot, da bi je le ne čul kak gost. Zavedati pa se je treba, da takega dejanja oziroma postopanja gost sploh ne more razumeti in dostikrat zgubi spoštovanje do svojih gositeljcev.

Avtocesta Celovec - Kriva Vrba

Ministrstvo za gradnje je oddalo dela za 7,6 km dolgi del južne avtoceste od Celovca do Krive Vrbe. Po poročilih ministrstva za gradnje

bodo z deli na tem odseku takoj začeli. Gradbeni stroški so preračunani na 83,3 milijona šilingov. Prometu mislijo predati ta del avtoceste že v prvih poletnih mesecih leta 1972.

Med Celovcem in Krivo Vrbo bodo morali zgraditi tudi vrsto mostov. Med temi mostovi so štirje večji. Celotna dolžina mostov bo znašala 1260 metrov. Mostove že dalj časa gradijo. Z začetkom gradnje dela avtoceste Celovec—Kriva Vrba bodo gradili južno avtocesto na dolžini 29,1 kilometra.

Gradbeno načrtovanje so zaključili tudi na odseku Vernberk—drž. meja. Ta odsek avtoceste obsega 28 kilometrov. Gradbeni dela so najbolj napredovala v zadnjem času na odseku Vrba—Vernberk. Edino vernberški most še ni gofov. Vsi drugi mostovi v tem odseku avtoceste so zgrajeni. Trenutno ima-

jo opravka s provizorično oblogo vozniških stez. Že v prihodnjem poletju bo prvi odsek koroške južne avtoceste nared za promet. S tem bo med Porečami in Vernberkom usmerjen najhujši promet s ceste ob jezeru na avtocesto. Ta odsek avtoceste je dolg 13 kilometrov. Do konca 1968 je ministrstvo za gradnje porabilo za južno avtocesto na Koroškem v območju Celovec—Beljak skupno 960 milijonov šilingov.

V petek preteklega tedna je več prevoznikov, ki so zaposleni pri delih na avtocesti, začelo stavkati. Začetka je izgledalo, da bo stavka trajala dalj časa. Prevozniki trdijo, da so prevozniške cene prenizke. Natovorili so zato svoje tovornjake preko dovoljene meje in s tem prišli navzkriž z organi javne varnosti. Obstajala je nevarnost, da bi se gradbeni dela na tej važni avtocesti zavlekla. V sporu med prevozniki in gradbenimi podjetji, ki so bila prizadeta, je posredoval namestnik deželnega glavarja dr. Weissmann. Namestniku deželnega glavarja je uspelo, da so prevozniki začeli zopet dovažati na gradbeni mesta potreben material. Nove tarife za prevoznike bodo določili pri novih oddajah del za južno avtocesto.

Solidarnost bralcev

Pred nedavnim smo objavili sodbu, ki jo je izreklo celovško sodišče na podlagi tožbe, katero je proti našemu listu vložil dr. Hans Steinacher. Kakor znano, je bil naš list oziroma odgovorni urednik obsojen le v nekaterih točkah obtožbe, medtem ko smo v drugih točkah v polni meri doprinesli dokaz resnice in bili zato tudi oproščeni.

V zadnjih dneh so se nekateri bralci našega lista spontano oglašili z manjšimi prispevki, češ da hočejo solidarno prispevati k plačilu denarne globe v višini 1000 šilingov, ki jo mora naš list na podlagi sodnijske sodbe zaradi žaljenja časti plačati dr. Steinacherju.

Vsem dosedanjim in morebitnim nadaljnjim darovalcem se iskreno zahvaljujemo za njihov izraz solidarnosti in povezave z listom.

Uredništvo

RAZPIS

Kmetijska šola v Podravljah razpisuje vpis učencev v prvi in drugi letnik za šolsko leto 1969-70.

V prvi letnik se lahko vpišejo učenci, ki so uspešno končali osnovno šolo in so stari najmanj 16 let.

Pogoj za vpis v drugi letnik je uspešno zaključen prvi letnik kmetijske šole v Podravljah ali katerekoli druge kmetijske šole.

Pouk na šoli prične 3. novembra 1969.

Prošnje za sprejem je treba nasloviti do najpozneje 15. oktobra 1969 na naslov: Kmetijska šola, 9241 Podravlje-Föderlach.

Vsa potrebna pojasnila se dobijo pri ravnateljstvu šole v Podravljah in na sedežih Slovenske kmečke zveze in Kmečke gospodarske zveze v Celovcu.

Ravnateljstvo

V spomin Mateju Kužniku

Nekaj dni po težki operaciji je 24. julija letos na univerzitetni kliniki v Beogradu umrl naš koroški rojak Matej Kužnik. K večnemu počitku so ga položili na pokopališču v Beogradu.

Rodil se je leta 1899 pri Zadaku v Repljah pri Pliberku. Njegov oče, trdna in zavedna slovenska korenina, je bil posestnik manjše kmetije in tudi dober tesarski mojster. Bil je priljubljen in so ga prebivalci številnih vasi v Podjuni radi klicali, da jim je s svojimi delavci obnovil domačije, ki jih je uničil ogenj, ali ko so si gradili nove.

Tedanji župnik v Vogrčah Sekol in učitelj Čebul sta odkrila nadarjenega Zadakovca Tevžerja in pregovorila sta njegovega očeta, da je dal sina študirati v celovško gimnazijo, kjer je naredil 7 razre-

dov, nakar je moral med prvo svetovno vojno k vojakom. Po končani vojni je odšel študirati v Kranj, kjer je tudi maturiral. Nato se je še z dvema rojakoma vpisal na ljubljansko univerzo, kjer je zaključil študij geodezije (zemljemerstva). Službo je nastopil v Vojvodini, kjer je po razpadu avstro-ogrske monarhije čakalo geodeze zelo veliko dela. Matej Kužnik je služboval v Bečeju, Zrenjaninu in najdalje v Novem Sadu, kjer je tudi živel po upokojitvi. V življenju je napravil lepo kariero, postal je šef katasterske uprave v Novem Sadu in mu je bilo podrejenih več geometrov, za zasluge je dobil tudi naziv vladni svetnik.

Dalj časa se ni mogel navaditi prostornih vojvodinskih ravnin. V njem se je oglašalo domotožje po Koroški, ki je bila s svojimi hribočki in jezeri pravo nasprotje Vojvodini. V stari Jugoslaviji je zelo težko prenašal narodno nestrpnost Nemcev, Madžarov in Srbov v Vojvodini. Hotel se je vrniti v Slovenijo in je ponovno prosil za službo, a žal brez uspeha. Sveta in nepozabna mu je ostala rodna koroška zemlja. Pogosto se je vračal za nekaj tednov na Koroško, k svojim v Replje in na obisk k sorodnikom, prijateljem in znancem. Stalno in z veseljem je poleg dnevnika „Delo“ čital tudi „Slovenski vestnik“, ki mu je bil najljubši časopis. Pred kratkim, ko je verjetno že slutil bližajočo se smrt, je pisal, da ima osem kompletnih letnikov Slovenskega vestnika, ki bi jih rad podaril kakemu muzeju ali arhivu, da ne bi propadli.

Ni mu bilo dano, da bi živel in deloval med svojimi rojaki in da bi počival v slovenski zemlji, ki jo je tako ljubil. Sprejela ga je gostoljubno in mu dala večni počitek jugoslovanska prestolnica — Beograd.

Anton Blažej

Varna delovna tehnika v gozdarstvu

Oddelek za preprečevanje neugod pri socialni zavarovalnici za kmetijstvo in gozdarstvo bo v sodelovanju z gozdarskim izobraževališčem Osoje priredil na Celovškem sejmu zanimivo razstavo pod naslovom „Varna delovna tehnika v gozdarstvu“.

Vsem obiskovalcem Celovškega sejma se priporoča, da si ogledajo to informativno razstavo na razstavišču kmetijske zbornice.

Huda neurja v Avstriji

Po izrazito lepem vremenu in hudi vročini so konec prejšnjega tedna neurja hudo prizadela nekatere kraje na Tirolskem, Solnograškem in Predarlškem. Najbolj prizadeta je Tirolska.

Nedaleč od Innsbrucka je kameni plaz hudo prizadel vas Inzing. Naravna katastrofa je v tem kraju zahvela dvoje človeških žrtev. Kamenj plaz je prebivalce vasi popolnoma iznenadil. V zadnjem trenutku so obiskovalci novega vaškega kopaljšča zapazili, kako se pomika proti napravam ogromen kup prsti in kamena. Gramoz je popolnoma uničil kopaljšče, poškodoval veliko avtomobilov in zasul precejšen del vasi do tri metre visoko. Škoda, ki jo je napravil plaz, je ogromna.

Plaz je poškodoval tudi železniško progo preko Arlberga in uničil električne in telefonske napeljave. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci in oddelek avstrijske vojske, ki so takoj začeli z obnovitvenimi deli.

Tudi v drugih predelih Tirolske so napravila hudourja mnogo škode, vendar niso zahtevala smrtnih žrtev. Največ škode so utrpeli gorske doline oziroma gorske vasi. Nalivi so bili silni in marsikateri potok se je spremenil v hudournik, ki je drvel proti dolini, trgjal svet in preplaval z gramozom travnike in polja. Slabo vreme je seveda najbolj prizadelo goste in med temi tiste, ki taborijo na številnih campingih tirolskih gorskih dolin.

V preteklih dneh pa se je spremenilo vreme tudi na Koroškem. Nevihne so prizadele predvsem kraje na gornjem Koroškem. Tudi tukaj so bile nekatere ceste nekaj časa zaradi zemeljskih in kamenih plazov neuporabne.

KMALU BOMO V NAŠIH VASEH PREDSTAVILI

Lutkovni oder

Pred približno enim mesecem smo začeli pripravljati lutkovno gledališče. Mi — to smo pešička gimnazijec in dunajski študent. Pravzaprav si odra nismo sami izmislili, temveč naš profesor slovenščine, ki meni, da bo ta lutkovni oder budil zanimanje za slovensko gledališko kulturo, za slovenski jezik na podeželju in bo posredno vplival na prijavo otrok k slovenskemu pouku. Profesor sam se nam je ponudil kot lektorat, se pravi, da pili naš jezik — izgovorjavo, intonacijo ipd.

Ker brez denarja ni življenja in potemtakem tudi lutkovnega odra ne, smo se priporočili vsi skupaj predsedniku Slovenske prosvetne zveze, ki se je za to idejo takoj ogrel, posebej še, ker se je že sam tudi bavil z njo. No, ko je bilo že toliko dobre volje na kupu, smo spoznali, da brez gledališkega strokovnjaka ne bo šlo. Nekdo nas bo moral seznaniti z najbolj enostavnimi zakonitostmi in posebnostmi lutkarstva, saj brez njih ne bo mogoče „postaviti“ igre na oder. Tako smo pisali v Maribor na Lutkovni oder Kulturno umetniškega društva „Jože Hermanka“, in pripeljala sta se dva izkušena lutkarja z vsemi rekviziti, da bi nam pomagala.

Gospod Danilo Vranc je postavil oder in brez uvodnih besed takoj začel z nami vaditi, da so nas roke kmalu prav nečloveško bolele. Vadili smo z magnetofonom, se pravi, da vlog nismo govorili sami, ker smo se najprej koncentrirali na držo, hojo in gibanje lutk. Nastopali seveda ne bomo z magnetofonom, ker bi nam to onemogočalo direkten kontakt s publiko.

Medtem ko smo nekateri vadili, je Vrančeva kolegica Olga Štefančič z drugimi dijaki rezala, lepila in

barvala penasto gume. Tako so nastale velike glave vseh oblik in vseh barv. Kopirali smo vse tipe, ki jih srečaš človek na cesti in v šoli: suroveže, bebce, policajca, sodnike, optimiste, zvite lisjake in nedolžne žrtve. Karakter vsake figure spoznaš na prvi pogled, vendar noben obraz nima specifičnega čustvenega življenja, tako da mu verjameš med igro tako zadirčno gobezdanje kakor sladko prilizovanje, tako oglušljiv jok kakor tudi nežen nasmeh. Te figure noga tipa — z veliko glavo in nedolžnim (nevtralnim) izrazom — izpodrivajo figure starega tipa, ki imajo manjšo glavo in natančno izrezljane poleze in gube. Te stare figure namreč prav zaradi svoje naturalistične izdelave niso naturalistične, kajti kdo bo verjel Pavlihi, da se joče, če mu ves obraz žari v sončnem nasmehu?

Obleke lutkam je našla slikarka Zorka Weiss, in da so se ji zelo posrečile, se bo lahko vsakdo prepričal pri naših predstavah.

Delovna morala mariborskih lutkarjev je bila odkritje, kar grozljiva je bila. Če upoštevamo, da smo a) Slovenci, b) koroški Slovenci in c) koroški slovenski dijaki, potem si lahko vsak sam predstavlja, kako je ta morala vplivala na nas, se pravi predvsem na naše roke.

Sicer pa smo imeli nekaj dni po odhodu Mariborčanov priložnost, spoznati tudi drug odnos do našega dela, kajti po ovinkih nam je bilo naročeno, naj poberemo šila in kopita in pometemo Dijaški dom, češ da nismo ustregli nekim formam...

V trenutku smo z vajami tako daleč, da bomo lahko nastopili sredi avgusta. Datum in kraj premiere bomo objavili.

emem.

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni

V A B I L O

Vljudno vabimo Vas, Vašo družino in znance na

PEVSKI KONCERT našega zbora, ki bo v nedeljo, 10. avgusta ob 20.30 uri pri Voglu v Št. Primožu. Ta koncert naj tudi gostom, ki preživljajo svoj letni dopust v naših krajih, nudi možnost, da spoznajo lepo slovenske narodne pesmi.

Društveni odbor

KOLENDAR

Petek, 1. avgust	Vezi sv. Petra
Sobota, 2. avgust	Porcijunkula
Nedelja, 3. avgust	Lidija
Ponedeljek, 4. avgust	Dominič
Torek, 5. avgust	Mar. sn.
Sreda, 6. avgust	Gosp. spr.
Četrtek, 7. avgust	Kajetan

V A B I L O

Občinski odbor in Požarna bramba Sele vabita na

blagoslovitev gasilskega vozila

v nedeljo 10. avgusta 1969 s pričetkom ob 13.30 uri v Selah.

Slavnostni govor na tej prireditvi bo imel deželni glavar Hans Sima.

Po slovesni izročitvi gasilskega vozila bo veselica, na kateri bo igral za ples in skrbel za veselo razpoloženje po vsej Sloveniji znani in priljubljeni

trio Lojzeta Slaka

z vokalnim kvintetom Fantje s Praprotna.

Janko in Metka

Na robu velikega gozda je v koči živel ubog drvar. Imel je dva otroka, Janka in Metko. Žena mu je umrla. Imel je polne roke dela, zato ni utegnil paziti na otroka in skrbeli zanj, pa se je drugič poročil. Pa ni imel sreče. Mačeha je bila otrokoma vse drugo, samo ne mati. Zmerjala ju je in pretepala, očetu pa lagala, kako sta neubogljiva in lena.

Nekega dne ju je peljala globoko v gozd in ju tam pustila. Uboga otroka sta tavala po gozdu in jokala. Poti domov nista našla in sta se popolnoma zgubila.

Tretji dan, ko sta bila že skrajno izmučena in lačna, sta zagledala v daljavi majhno kočico. Pohitela sta z zadnjimi močmi proti njej. Kako pa sta se začudila, videč, da je kočica zgrajena iz medenega kruha in sladkorja. Janko je takoj odkrnil kos strehe, Metka pa je odlomila košček sladkega okna. Takrat pa sta zaslišala iz kočice glas:

„Kdo ima taka usta, da mi kočico hrusta?“

Junaški jelen

Leta 1764 je pristala na angleški obali indijska ladja s tovorom eksotičnih živali za menažerijo bogatega kneza Cumberlandskega. Med temi sta bila tudi dva tigra, ki so ju ujeli z velikimi težavami in smrtno nevarnostjo.

Knez je hotel videti, kako tiger lovi in kako si prisvoji plen, zato je enega od njiju ukazal zapreti v ograjen prostor v Windsorskem gozdu. Vanj je spustil mladega, krepkega jelena.

Tiger, ki že več dni ni jedel in je bil zato zelo sestradan, je takoj renče skočil na jelena. Toga ta mu je nastavljal roge, da se je tiger ranil na njih in se je moral umakniti. A to le za trenutek. S ponovno silo je planil na jelena ter mu hotel pregristi vrat. Jelen je bil gibčnejši in tigrov napad ni uspel. Še tretjič je tiger napadel, tedaj pa je prebivalec gozdov postal divji. Ves razkačen je zadel tigru tako silen udarec z rogov, da ga je hudo ranil. Tiger, popolnoma premagan, se je prihuljeno splazil pod staro smreko in si lizal rane. Knezovi služabniki so uporabili ta trenutek, da so tigru vrgli čez glavo vrečo ter ga spravili v kletko.

Knez je bil silno presenečen nad nepričakovano jelenovo zmago. Občudoval je njegov pogum in spretnost bojevanja. Zato mu je podaril svobodo, mu je dal narediti srebrno ovratnico z datumom in opisom boja. Noben lovec ni doslej streljal nanj, tudi lovski psi ga niso smeli nadlegovati.

Tako je zmagovalc tigre dosegel zelo visoko starost.

O tem dogodku pa v Angliji govore še danes.

Po teh besedah je stopila iz kočice stara, sključena žena z metlo v roki in požugala otrokoma. Janku in Metki sta padla iz rok koščka strehe in okna in preplašeno sta ostrmela. Žena je svoj grdi skremženi obraz nenadoma razpolegnila v prijazne gube in ju povabila v kočico. Postregla jima je s kolači in toplim mlekom. Potem jima je rekla, naj se odpočijeta v lepih belih posteljah.

Otroka sta se ulegla in zdelo se jima je, da sta v deželi deželi. Starka pa ju je le na videz lepo sprejela. Kajti bila je zlobna čarovnica. Kočo iz medenih kruhkov in sladkorja je zgradila nalašč, da bi z njo privabljala otroke za svoje hudobne namene.

Še prej ko se je zdanilo, je stopila k Jankovi postelji, pograbila spečega dečka, ga odnesla v kurnik in zaprla. Potem se je vrnila v izbo k Metki, jo zbudila in ji naročila, naj skuha Janku njegovo najljubšo jed. Povedala je deklici, da ji bo brata pojedla, samo prej naj se malo odebeli. Metka je jokala, toda solze niso nič pomagale. Ubogati je morala čarovnico in kuhati bratu najboljše jedi.

Vsak dan je moral pokazati Janko hudobni starki prst, kako je že debel. Janko pa ji je namesto prsta vselej pomolil košček trske. Čarovnici so od starosti že opešale oči, zato ni videla, da je trska, temveč je mislila, da res tiplje dečkov prst.

Po treh tednih je čarovnica obupala, da bi se Janko sploh kdaj zredil. Sklenila je, da ga bo kar pojedla, čeprav je še suh. Metki je naročila, naj zakuri peč in umesi kruh. Potem ji je rekla, naj zleze v peč in pogleda, če je že dovolj razbeljena. Metka je zaslutila, kaj čarovnica misli, zato ji je odgovorila:

„Saj ne znam zlesti v peč. Dajte, pokažite mi, kako se to naredi.“

Hudobna starka se je razjezila, vendar ji je pokazala. Metka jo je urno porinila v peč in zaprla za njo železna vratca, čeznje pa dela še zapah. Stekla je k Janku in ga rešila iz kurnika.

Medtem je čarovnica v peči že zgorela. Otroka sta pobrala v koči vse dragocenosti in zbežala. Dolgo sta blodila po gozdu, slednjic sta pa le našla pot do doma. Oče je bil nepopisno vesel, ko ju je zagledal. Ves čas, ko ju ni bilo doma, ni imel mirne ure. Mačeha je bila umrla medtem, ko sta bila Janko in Metka pri čarovnici. Sedaj so vsi trije lepo mimo živeli. Nič več niso trpeli pomanjkanja. Dragocenosti, ki sta jih otroka prinesla, so jim zadoščale za vse potrebe.

Deček in palica

Nekega jutra se je mali Klaudio igral pred vrati. Po ulici je prišel starček z zlatimi naočniki in se opiral na palico. Prav tedaj, ko je šel mimo vrat, je izpustil palico.

Klaudio jo je pobral s tal in jo ponudil starčku. Ta pa se je nasmejal in rekel:

„Hvala. Ampak ne potrebujem je več, veš. Tudi brez palice lahko dobro hodim. Vzemij jo, če hočeš!“

Odšel je in ni čakal odgovora.

Klaudio je ostal s palico v rokah in ni vedel, kaj naj bi z njo. Bila je lesena palica z ukrivljenim držajem in železno konico. Nič posebnega ni bilo na njej.

Klaudio je dvakrat, trikrat udaril s palico ob tla in jo potlejal, ne da bi bil mislil kaj posebnega, zajabal. In glej, to ni bila več palica, ampak konj, čudovit črn žrebec z belo liso na čelu. Žrebec je zabrzal in začel skakati po dvorišču, da

so se iskre kresale iz kamnitih plošč.

Ko je Klaudio ves navdušen razjahal, se je konj spet spremenil v navadno palico. Na njej ni bilo več kopit in ne žametne grive, imela je samo železno konico in ukrivljen držaj.

Če bi še enkrat poskusil, je pomislil Klaudio.

Spet je zajahal palico. Ampak zdaj ni bila več konj, bila je veličastna dvogrbna kamelela in dvorišče se je spremenilo v golo puščavo. Klaudio ni bilo prav nič strah, odpravil se je iskat oazo.

Saj to je čarobna palica, je spoznal Klaudio.

V tretje jo je zajahal. Sedaj je drvel v rdečem avtomobilu po dirkalni stezi in prvi prišel na cilj.

Palica se je spremenila tudi v motorni čoln in dvorišče v tiho zeleno jezero. Nazadnje pa se je Klaudio znašel v veliki soljski ladji, ki je puščala za seboj zvezdnato sled.

Vsakokrat, ko se je Klaudio spustil na zemljo, je palica spet dobila svojo obliko: imela je zaviti držaj in železno konico. V igri mu je minilo popoln dne. Zvečer je Klaudio spet pogledal na ulico in spet videl starčka z zlatimi naočniki. Radovedno ga je pogledal, a ni opazil na njem nič posebnega. Bil je navaden starček, nekoliko utrujen od dolgega sprehoda.

„Ti je bila palica vseč?“ je vprašal Klaudio in se mu nasmejal.

Deček je mislil, da bi starček rad svojo palico nazaj. Ponudil mu jo je, zardel in rekel:

„Hvala.“

„Kar imej jo!“ je rekel starček. „Kaj bi meni palica? Ti z njo lahko letaš, jaz se pa samo naslanjam nanjo.“

Odšel je z nasmeškom, kajti ni na svetu srečnejšega človeka, kot je starček, ki lahko kaj podari otroku.

Gianni Rodari

Krava in zvezde

Zdaj si konj in krava nista več prijatelja. Toda bili so časi, ko ju je imel vsak za sorodnika. Enkrat v letu sta šla oba na zelen travnik.

„Glej, kako lepa, gosta trava! Prosim, krava, izvoli!“

„Mu, mu, stric konj, šele za teboj!“

Tako sta hodila po svetlih gričih. Od vročine so jima potemneli boki. Obadi so ju obletavali v rojih kot čebele. Stožilo se jima je po senc in šla sta v hladno dolino.

„Mu, striček konj, mu-mu...“ je zamukala krava. „Kaj pa leži tamle?“

Konj je počasi obrnil glavo: na dnu temnega tolmuna je mirno spalo ozvezdje Gostosevcev.

Konj je dvignil nogo in zamašil kravi s kopitom gobec.

„Pst... ne mukaj, da ga ne prebudiš! S kopitom ga pritisnem k zemlji.“

„Mu-u-u. Jaz sem ga prva zagledala. Jaz ga prva pritisnem.“

„Počakaj, ne nori! Manjša kopita imaš kot jaz in šibkejša si, ne zadeneš ga.“

Toda krava ga ni poslušala in z vsemi štirimimi kopiti je skočila na ozvezdje.

Zvezde so se prebudile in zaprasketale. Kravja kopita so po sredi počila in skozi razpoko so zletele zvezde Gostosevcev iz dna tolmuna na dno neba.

„I-ha-ha!“ je zahrzal konj. „Zdaj si pa

oglej noge! Kakor vilice so. Nisva več sorodnika.“

In na veliko je zamahnil s svilenim repom in oddirjal. Niti ozrl se ni.

Od tedaj ima krava preklana kopita.

Od tedaj pa tudi ne najdeš poleti Gostosevcev ne na nebu ne na zemlji. Pred kopitnimi živalmi se skrivajo poleti v mehkem močvirju.

Altajska pravljica

Sonček boža tačice

Sonček boža tačice
naše bele mačice.
O, da je lenuška,
to pa ni resnica! —
Ona pa je predica.

Kadar naigra se,
za kolovrat sede:
zameži in prede.

Srečko Kosovel

Ciklamen

Bila je kovačica Barba.

„Eh, molči, molči! In v hišo pojdi!“ zavrne jo kovač, toda jako pohlevno.

„No, lepa je tal Ti boš pa bajto zapravil, ka-li? Ni-maš li še dovolj, da si ob pot, zdaj se pa spet zgovarjaš z doktorji?“

„Saj je samo eden!“ oporeka Tileh.

„Eden pač, pa ta je —“

Zadnjih besedi jezne kovačice Hrast ni slišal, kajti stopila je bila za kozo v hlev.

„Saj ne boste zamerili, gospod,“ dejal je kovač, „ne-umna je, da bi verjela, da je mesec na štiri ogle, ko bi ji rekel; dobra je pa, dobra; boljša kot pol grunta!“

„Kam hodi, pravite, ona?“ reče nestrpljivo mladi advokat.

„Zdaj je menda kozo pasla!“

„Da bi vas strelal Tileh, vi ste neumen človek! Ona gospa — kam ona hodi, to hočem vedeti.“

„A-a-a! Pozabil sem že. Tja gor hodi, na konec tega bukova, kjer stoji tiste klopi okrog mize; saj ste bili že tam. Mi ne smemo lja, kjer je zagrajeno; to je le za gospodo.“

„To me ne briga!“ reče Hrast.

Dosegel je bil, česar je za zdaj želel. „Če boste še kaj važnega zvedeli, pridite k meni! Potem bova račun pobotala.“

Rekoč odide po stranski stezi proti Borju.

Tileh je stal še nekoliko časa pred svojo kovačnico ter preobračal srebrni goldinar po žepu. „Pravda, pravda,“ govoril je sam pri sebi, „kakšna pravda more to biti! Jaz tudi vem nekoliko o pravadah, pa o taki, da bi se prej zvedovalo, kako in kaj jedo in pijejo in kam ženske sedet in šivat hodijo — o taki pravdi pa še nisem čul! No, to je bil pa res v senc zaslušen denar!“

Stopil je v kovačnico ter skril goldinar za polico, na kateri so visela kladiva in drugo kovaško orodje.

„Da bode v nedeljo vendar še kaj v žepu razen krušnih droblin!“

Tako zadovoljno mrmraje je odšel v hram.

Hrast je bil krenil po stranski stezi proti Borju ter meril urnih nog svoj pot.

Pa ne dolgo, kajti nakrat je obstal, pobrskal s palico po listju kraj steze ter zamišljeno zrl predse.

„Naj velja, kar hoče!“ dejal je čez nekoliko trenutkov polglasno, udaril s palico po bližnjih vejah ter se obrnil povprek čez goščo na stran, kjer je stala Medenova pristava.

Ugibal in sodil je spočetka skoro hladnokrvno, akoravno mu je srce nemirno bilo ter mu kri kipela v glavo.

„Spoznala me je, spoznala! To je gotovo,“ govoril je polglasno sam s seboj, „in vznemirilo jo je to spoznanje. Samote si bo želela in ven, ven na prosto bo šla, ven na zrak kakor jaz! Haha, bedast!“

Rekoč je mahal po praproti in robidovju. A korakal je le dalje.

„In kam pojde? Gor v bukoveje kakor navadno. Govoriti moram ž njo! Pa kaj? Kaj poreče ona? Ah, stresnilo jo je, ko me je videla — in kako lepa je, kako krasna — ah —“

Obstati je moral; steza, po kateri je stopal kvišku proti grebenu, bila je strma in preprežena z debelimi koreninami,

on pa je bil že silno zasopen. Temno je tudi postajalo in v dolino še ni bilo mesečnih žarkov.

„Kaj poreče?“ premišljeval je vnovič. „Bežala bo — ne, ne, pa niti pogledala me ne bode, nego morda — z zaničevanjem! Ah — kaj zaničevanje! Kaj besede! Ljubi me pa vendar še. Bode li tega hromega starca ljubila? Nocoj je prilika govoriti ž njo, torej le dalje!“

Ves razvnel in skoro besen je bil v svoji strasti, in to tem bolj, čim više je prihajal in čim bolj se je spehal po strmi stezi. Zato tudi hladnega, pametnega sklepa in presojevanja ni bil več zmožen.

Vsekdar se bodemo motili, ako mislimo, da je stara nekdanja strast in ljubezen na veke pokopana, ako smo ji tudi v mrzli uri dali slovo ter novi ljubezni odprli dušek, katere ona izključuje; bodimo tudi še tako srečni, naj nam polni nova ljubav vso dušo, vse dejanje, vse življenje: nikdar nismo gotovi, da se stara ljubezenska strast ne povrne z dvojno elementarno silo ter ne podere in ne razruši vseh močnih in lahkih spon, v katere nas je že poznejša vklenila. Tako se je godila nocoj tudi z doktorjem. Edin spogled s to krasno ženo, katero je nekdanj imenoval svojo ljubo, edino to nemo srečanje mu je navdalo dušo z nepoznano, z neznošno strastjo, kateri bi bil zdaj, nocojnji večer, vse žrtvoval.

Elze se je spomnil en trenutek! Pa niti otresti se mu ni bilo treba tega spomina. Je li bil vezan nanjo? Mu je li kaj obljubila? In če ji je on dejal, da jo ljubi — mu je li ona tudi to zatrdila? Torej proč ž njo!

Zdaj je stal ves upehan, razburjen in skoro tresoč se na vrhu grebena. Ravno tu ni bilo drevja in hladna večerna sapa mu je pihala v vroče lice. Nebo je bilo jasno in mesec, ki je stal že visoko, srebril je bele breze, rastoče po bregu pod robom.

Kaka dva streljaja nazaj se je blesketalo izza drevja

Škof obdolžen vojnih zločinov

Filetto di Camarda je majhna vasica v gorovju Abruzzov, v višini 1069 m. Tu so 7. junija leta 1944, tri dni po osvoboditvi Rima, nacisti izvršili krvav pokol civilnega prebivalstva, ki po svoji tragični krvoločnosti, s katero je bilo opravljen, spominja na dramo v Marzabottu, pri Sv. Ani in v Bovesu. Na majhen vaški trg je bilo prignanih 17 ljudi. Nanje so začeli od treh različnih strani s svojimi brzostrelkami in strojnicami streljati podivjani nacisti. Imena žrtev so danes klesana v spomenik, kot spomin nanje, ki so padli z milijoni drugih svobodoljubnih ljudi po vsej Evropi, in kot stvarilo naslednjim generacijam, da bi nikoli več ne dovolile, da bi se kaj podobnega povrnilo.

Kdo je umoril te ljudi? To nam pove „Der Spiegel“, znani hamburški tednik, in sicer v senzacionalnem članku, ki je zbudil ogromno zanimanje ne samo v Nemčiji, ampak tudi izven nje, zlasti v Italiji, kakor je spričo svoje vsebine dvignil hkrati tudi mnogo prahu. Zakaj? Odgovor bodo dali naslednji podatki.

Pokol je zapovedal neki kapetan, Mathias Defregger, ki je takoj zatem napredoval v majorja.

Takihle kapetanov in majorjev je v teku druge svetovne vojne v nemški nacistični vojski bilo na tisoče. Mathias Defregger bi med njimi ne bil posebno redka izjema. Pa je vendar tako, in sicer zaradi tega, ker je po vojni ubral neko povsem svojsko življenjsko pot, ki je, oziroma bi morala biti v nepomirljivi opreki s tem, kar je tistega usodnega dne v mali vasi Filetto di Camarda storil. Po vojni je namreč študiral teologijo in postal duhovnik, bližnji sodelavec kardinala Faulhaberja. Kmalu se je povzpел, kardinal Döpfner ga je imenoval za generalnega vikarja münchenske škofije. Bil je to zelo važen korak na poti njegovega napredovanja, vendar ne zadnji. Monsignor Defregger se je povzpел še višje, Pavel VI. ga je imenoval za škofa (ko je državno pravnštvo v Frankfurtu na Maini že leto dni prej proti njemu začelo postopek zaradi sodelovanja v omenjenem pokolu — je zapisal „Der Spiegel“). V pismu, s katerim mu je podelil to visoko cerkveno dostojanstvo, poudarja med drugim zlasti njegovo „srčno dobroto in razumske sposobnosti“.

Oglejmo si v kratkem, vedno na osnovi poročila hamburškega tednika, kako je potekala omenjena krvava zgodba.

„Kapetan Mathias Defregger, komandant obveščevalnega oddelka 114. divizije gorskih lovecev, je bil po mnenju komandanta divizije, polkovnika Boelsena, najprimernejši za neko posebno nalogo. Imel je postreliti vse moške v Filettu. Defregger, ki je kmalu po opravljeni nalogi bil imenovan za majorja, je ubogal.“

Pokol naj bi bil kazen oziroma represalija za umorjenega nemškega vojaka. Omenjena 114. divizija je imela „za take posebne naloge posebno izkušnje. Dve leti in pol se je borila izključno proti partizanom v Srbiji, Bosni, Daklaciji in vzdolž jadranske obale“.

Nacistična propaganda je tedaj v zvezi s Filettom govorila o štirih umorjenih Nemcih. Toda v Filettu se vsi spominjajo, da je bil ubit samo eden. Tudi škof Defregger se dobro spominja tega dne. V pogovoru z enim od urednikov tednika „Der Spiegel“ omenja, da je tedaj bilo zbranih okrog 22 do 24 moških med 20. in 50. letom starosti, ki so bili od-

peljani na streljanje v neki gozdček pred vasico. Vendar te številke ne odgovarjajo, zakaj mrtvih je bilo 17, najstarejši je imel 65, najmlajši pa 17 let.

Med pogovorom z urednikom tednika „Der Spiegel“ je škof Defregger pripovedoval: „Oni štirje vojaki, ki so jih umorili partizani, so pripadali oddelku moje obveščevalne službe. Zaradi tega je ukaz za streljanje bil izdan meni.“ Ob tej priložnosti — pravi — je dvakrat skušal uveljaviti svoje „pridržke moralnega značaja“. Potem pa je „izvršitev“ pokola prenesel na nekega poročnika „v prepričanju, da bi bil ta ukrep izpolnjen v vsakem primeru“. Osebnost je prisostvoval dramatičnemu prizoru, ko so za streljanje določeno skupino 17 moških prignali na trg. Potem — kot zatrjuje — se je odaljil, da bi uredil nekatere stvari za nadaljnji pohod svoje kolone.

„Streljanje — poudarja „Der Spiegel“ — pa ni imelo nič skupnega z vojaško eksekucijo. Šlo je za pokol. Prebivalci vasi so bili pobiti v

Dopisnik tednika „Der Spiegel“ iz Italije je Morellija poiskal v Rimu. Njegova pripoved je dramatična. Po spopadu s partizani, pravi, v katerem je padel nemški vojak, so se mnogi prebivalci oddaljili iz vasi. On ni odšel in je ostal doma. „Bolani sem — sem si dejal — imam ženo in štiri otroke in mi zato ne bodo ničesar storili. Potem so ob 19. uri prišli na avtomobilih. Potrkali so tudi na mojih vratih. Odšla jim je odpret žena z dveletnim otrokom v naročju. Odrinili so jo vstran in stopili v hišo. Bil sem v postelji. Zarjuli so: „Du raus!“ Odgovoril sem, da sem zelo slab. Začeli so me tolči s puškinimi kopiti po glavi, po hrbtu in po vsem telesu.“

„Na trgu — pravi še Morelli — je že bilo zbranih 200 ali 300 vaščanov. Dva ali trije so bili od Nemcev ubiti v samih hišah. Čez čas so izbrali trideset moških, med katerimi sem bil tudi jaz. Postavili smo se morali pred zid. Žene in otroci so bili od nas oddaljeni kakih deset ali dvajset metrov, ko so se vojaki

Toda kmalu so odprli ogenj. Morelli je bil zadet v nogo, ni pa izgubil zavesti. Potem je nastopila velika tišina. Prišla sta dva in ga obrnila na hrbet. Napravil se je mrtvega. Eden od obeh, neki Italijan, ga je z nogo brnil v glavo — oni drug, Nemec, ga je s strelom hotel pokončati, a ni meril dobro. Potem sta odšla do drugih, ki so ležali v krvi, in jih streljala v glave.

Vseh mrtvih je dotlej bilo 10 ali 11, nakar so se Nemci vrnili v vas in postreljali še druge. „Zažgali so tudi vse hiše — nadaljuje Morelli — preden so se vrnili, da bi sežgali trupla postreljanih, sem se zavlekel nekam, kjer me niso mogli najti. Izgubil sem zavest. Drugo jutro se me našle neke žene in me prenesle v Paganico.“ Kasneje ga je neki nemški vojak, po imenu August, prepeljal v Aquilo, v bolnišnico San Salvatore, kjer se je moral zdraviti dolge mesece.

Povrnimo se k možu, ki je zaukazal pokol. Kmalu potem, ko je bil od kardinala Döpfnerja imenovan za generalnega vikarja za München in Freising, ga je dnevnik „Süddeutsche Zeitung“ imenoval „kardinalov drugi jaz“. Hamburški tednik „Der Spiegel“ pa je intervjuval Roberta M. V. Kempnerja, enega od glavnih tožilcev na nürnberškem procesu. Ameriški odvetnik je dejal, da se je Mathias Defregger po končani vojni ognil ameriški pravici zato, ker je bil dogodek v Abruzzih nepoznan. „Z absolutno gotovostjo pa je moč reči — je pristavil — da bi prvo leto po vojni vsi krivci bili obsojeni na smrtno kazen.“

Šest let kasneje, ko je italijanska vlada prisostvovala v Bonnu dokumentacijo o pokolu v Filettu, se je Defregger uspel rešiti tako, da je dokazal, da ni osebno izvršil ukaza o eksekuciji, marveč da je to prenesel na nekega drugega častnika. Državni pravdnik v Frankfurtu se je nato odpeljal v München, da bi zaslišal Defreggerja, pri čemer je ugotovil, da ni šlo za umor. Državni pravdnik Dietrich Rahn pa ni niti pomislil na to, da bi zaslišal tudi italijanske priče. Po dveh letih preiskave in poizvedovanj je „primer“ imel biti zaključen, ker da pokol talcev — takšna je bila „pravna“ utemeljitev — ni bil krvoločnega značaja in „ni bil storjen iz nizkih nagibov“.

„Der Spiegel“ je temu oporekel, trdeč, da bi med drugim — če bi bili zaslišali tudi italijanske priče — lahko ugotovili, kako je moral tistih 17 ustreljenih vsaj šest ur prisostvovati pripravi njihovega zločina. Nova dejstva, ki jih je bil odkril in objavil hamburški tednik, so v primerjavi z onimi frankfurtskega državnega pravnštva takšna, da bi morala privedi do odprtja nove preiskave. Takšno je tudi mnenje tednika „Der Spiegel“, kateremu gre zasluga, da je ponovno „oživil“ primer, ki ga je zahodnonemško pravosodje že davno hotelo spraviti „ad acta“.

Pravica pa zahteva, da se Mathias Defregger pokliče na odgovor za svoje zločinsko dejanje, ne glede na to, da danes ni več major, marveč münchenski škof.

(Primorski dnevnik)

Že nekaj tednov se v časopisih redno pojavlja ime Mathias Defregger. To je ime münchenskega pomožnega škofa. Vendar časopisi o njem ne pišejo zaradi kakšne verske oziroma cerkvene zadeve, marveč spravljajo visokega cerkvenega dostojanstvenika v zvezo z — vojnim zločinom.

Zločinskega pokola nad civilnim prebivalstvom v neki italijanski vasi med zadnjo vojno obdolženi škof Defregger zatrjuje, da je nedolžen in mu je svojo nedolžnost očitno uspelo dokazati tudi pred zahodnonemškimi oblastmi. Njegovo nedolžnost potrjuje tudi pristojni kardinal Döpfner. Toda glasovi, ki zahtevajo odstop škofa Defreggerja, postajajo vedno glasnejši. Dosegli so celo že Vatikan, kjer je prav te dni tudi tajnik kongregacije za kler nadškof Palazzini izrazil mnenje, da bi bil „spontani“ odstop škofa Defreggerja „zaželen“.

Iz „Primorskega dnevnika“ ponatiskujemo naslednji članek, v katerem so na podlagi ugotovitev hamburškega tednika „Der Spiegel“ prikazani dogodki, ki so se pred 25 leti zgodili v italijanski vasi Filetto di Camarda.

navzkrižnem ognju avtomatičnega orožja od treh različnih strani. Vendar s tem načistični krvoločnosti ni bilo še zadoščeno.

Poveljnik vojaškega oddelka, ki se je nahajal v Filettu in ni pripadal 114. diviziji, je bil neki podčastnik, o katerega smrti se v Filettu še danes govori. O tem je kmet Antonio Palumbo povedal tole: „Ko so ustrelili mojega očeta, je ta podčastnik stopil do tistih, ki so eksekucijo opravili, in jim rekel, da so ustrelili poštenjaka, nakar mu je njihov častnik odgovoril, da je tudi on kolaboracionist ter ga ustrelil. Njegovo truplo so za tem odpeljali s sabo, ostale mrtve pa so sežgali. Trem, ki so bili samo ranjeni, je uspelo pobegniti, dva sta še danes živa.“

„Der Spiegel“ objavlja tudi izjavo dr. Attilia Ceroneja, zdravnika iz Paganice: „Enega od tistih, ki so bili streljani, sem uspel rešiti. Imenuje se Mariano Morelli, star 61 let, danes živi v Rimu. Moral sem ga odposlati v bolnišnico, ker bi ga drugače ne bil rešil. Izgubil je preveč krvi.“

začeli pripravljati na streljanje. Žene so začele kričati in se vrgle na tla. Tedaj je nemški častnik zaustavil akcijo. Žene, otroke in starce so vojaki odpeljali na cesto proti Camardi, v kak kilometer oddaljeno dolino. Tu so morali ostati do noči. Nas trideset pa so odvedli kakih petdeset ali sto metrov vstran od mesta, kjer je kasneje bil postavljen spomenik.“ Morelli je tudi vprašal nekega vojaka, kdaj bodo lahko šli spat. „Kmalu boste odšli vsi spat za vedno,“ je odgovoril ta. Opolnoči — bila je svetla noč — je padlo povelje, nacistov jih je bilo kakih dvesto. Pripravili so se na pokol. „V vrsti po trije smo odšli na kraj eksekucije. Bilo je morda okrog enih ponoči. Kakih osem-10 metrov od kraja, kjer je danes spomenik, je stal zid. Nanj so bili postavili strojnice. Zdaj bo začelo, sem dejal. Vrgel sem se na tla. Nastala je silna zmeda — pripoveduje dalje Morelli — mnogi so začeli vpiti „Madonna, pomagaj nam“ ter bežati čez polja. Nemci niso mogli odpreti ognja, ker smo se številni pognali proti njim.“

ozidje Medenove pristave, nekoliko korakov pred doktorjem pa je stal majhen, temen log debelih bukev.

Tja je bil Hrast namenjen.

Zasopel je trikrat globoko, da umiri srce, ki mu je skoro na glas bilo, ter šel z naglimi koraki proti logu.

Debela kamnita miza je stala pod dvema košatima drevesoma in nekoliko surovo tesanih klopi okrog nje; a žive duše ni bilo blizu.

„Ni je šel!“ šepetal je Hrast ter sedel na klop tako, da je zrl na jasno obsevano stezo proti gradu. „Prili pa mora — mora — mora!“

Zadrževal je sapo, da bi čul korake prej, nego ugleda prihajajočo. Pa zastoj! Okrog njega po travi, po grmovju so cvrčali in škripali murni, kobilice in drug mrčes, v samotni dolini pod njim pa so skovikale venomer mlade sove. Drugega glasu ni bilo čuti. Tam daleč pod drenovskim gradom so zaukali čez dolgo časa grajski hlapci in kmalu potem je čul doktor glas borjanske ure: bila je deset.

„Ne bo je, ne bo je,“ hitel je sam pri sebi, „a če nocoj ne, pa jutri, pa drugikrat!“

Odšel je počasi, postal še dvakrat in enkrat se vrnil celo nekoliko korakov nazaj, ker se mu je zdelo, da je čul glas stopinje; pa zaman.

Ko je šel naglo s povešeno glavo proti Borju, bilo mu je v mislih edino: „Jutri, pojutrišnjem — enkrat gotovo!“

ENAJSTO POGlavJE

Kresni večer se je bližal in le-ta je bil našim Borjanom eden najvažnejših vsega leta. Kajti vsi tržni odličnjaki in naši znani sosede iz okolice so se zbirali ta večer s svojimi družinami vred na holmu blizu Medenovega posestva, na katerega golem vrhu so zakurili vsako leto velikanski kres. Megla, ki je bil glavni reditelj te veselice, pre-

skrbel je umetelni ogenj in rakete, katere je seveda sam prižgal in izpuščal v zrak; oženjeni gospodje so skrbeli za mrzla jedila, neoženjeni so pa kupili vsako leto debelega janjca, katerega je davkarski sluga umetno pri kresnem ognju na dolgem lesenem drogu pekeli; vsi skupaj pa so zložili novce ter kupili vedro vina ali še več — po zmožnosti in potrebi.

Prav vesel je bil ta večer, in da niso pogrešali niti pevcev niti godbe — v sili ene harmonike — za to je skrbel zopet Megla.

Tudi letos je že ves teden prej letal od enega do drugega z vpisno polo ter nabiral novce, naročal to in ono ter časi govoreč o onih, kateri so bili že obljubili, da se udeležijo veselice, migal jako skrivnostno z ramami.

K doktorju je prišel stoprav dva dni pred kresom. Tega se je bila, kakor vselej po enakih viharjih, polastila navadna reakcija in od onega večera navzlic tedanji trdni nameri ni bil še blizu Medenove pristave. Na Drenovo pa tudi ni šel.

Dopolodne se je v prostih urah posmehoval samemu sebi, popoldne po dokaj obilnem obedu pri izpraznjeni butelji pikrega terana so ga obhajale redno romantične misli in vdal bi se jim bil gotovo ter šel ven, tja ven proti znanemu logu, ko bi bilo vsaj že — mračno. A do tja je bilo še mnogo ur in suhi pravni spisi, katere je študiral, zadržali so vsa romantiko. Zvečer je zatorej redno — mesto na levo iz trga — krenil na desno v gostilno.

Kakor ga poznamo do zdaj, tega našega junaka, ne moremo se čuditi takim izpremembam.

Megla ga je počastil torej šele predzadnji dan pred veselico s vojo vpisno polo.

„Krasno bode letos, gospod doktor,“ hitel je neutrudljivo aranžer, „vse se bode udeležilo, trg in okolica. Rakete so izborne, po goldinarju sem jih plačal!“

Hrasta je malo neprijetno dirnilo, ko je oni imenoval okolico. Spomnil se je Boletovih in Elze, katero je bil toliko časa brez izgovora zanemaril.

„Kdo bo prišel iz okolice?“ vpraša potem radovedno. „I no! Meden, Boletovi, potem oni iz Predvora, zaloška gospoda — ali ni to dovolj?“

„Dovolj pač! A ti pridejo vsako leto; torej letos ne bo nič lepšega nego druga leta,“ smeje se doktor. Pri tem je izročil Megli svoj donesek za vino in pivo.

„Mislite?“ deje oni skrivnostno.

„A seveda,“ posmehuje se Hrast, „vaših raket sem pozabil in morda ste mesto ene harmonike naročili štiri!“

„Ne, netako! Vedite, gospod doktor, nikomur še nisem povedal, pa nekaj sem vendar dobro naredil. To me bodo zavidali naši gospodje; morda še celo vi?“

„Kaj vraga!“ kliče Hrast; neka slutnja se ga je bila polastila.

„Pri Boletovih sem bil včeraj!“

„A — a!“

„In tam sem dobil ono krasno gospo z Medenove pristave —“

„Kaj — llovsko?“ zakliče doktor ter plane s stola.

„Glejte, glejte! Saj sem pravil, da me boste zavidali. Ime že dalj poznate nego jaz!“

„Ne, ne, začudil sem se le, kako srečo imate vi glede novih znanstev!“ reče zopet doktor navidezno mirno; utripalo pa je vendar vse po njem.

„Torej kaj ste opravili tam pri Boletovih?“ nadaljuje ter sede zopet k mizi.

„Vse sem povabil, tudi to krasno tujko, in na daljše prigovarjanje — vidite, jaz znam govoriti, kadar hočem — obljubila je, da pride z Boleško k našemu kresu. Soprog njen pa ne more.“

(Nadaljevanje sledi)

D. J. BALY

Njuna skrivnost

Mister Larry je bil že postal živčen, ker je vse svoje potovanje moral biti sam v oddelku železniškega voza. „Tudi vrag bi mi bil dobrodošel sopotnik,“ je pomislil. „Mogel bi se malo pogovarjati ali pa se vsaj prepirati.“

A tako je ostal sam...
 Že so minile tri ure, kar je ekspresni vlak zapustil newyorško železniško postajo, pa ni bilo niti sprevoznika, da bi pregledal vozovnico. Larry je upal, da bo vsaj v Jersey, na edini postaji, kjer ima vlak postanek, stopil kdo v njegov oddenek. Pred nekaj minutami je vlak zapustil Jersey, a Larryjevo pričakovanje se ni izpolnilo. Ni mu preostalo drugega kakor da se zlekne na udobnih sedežih in prespi ostali del poti. Tako je tudi storil.

Toda komaj je zadremal, so se vrata odelka naglo odprla. Dostojno oblečen moški je hitro vstopil in prav tako hitro zaprl vrata za seboj, ko je poprej pogledal še na obe strani hodnika.

„Ste sami v oddelku?“ je živčno vprašal neznanec.

„Če vi niste nič in nihče, mister!“ je odgovoril Larry.

„Ali je bil že sprevoznik pri vas in pregledal vozovnico?“

„Mislim, da ne.“

„Kako to, mislite? Ali ste morda spali do mojega prihoda?“

„Nisem bil tako srečen.“

„To pomeni, da sprevoznik še ni bil v tem vozu.“

„No, pa recimo, da ni bil, če imate od tega tako korist.“

„Da, da...“ je zamrmral neznanec in živčno potegnul iz žepa zavojček cigarete.

„Kadite?“ je vprašal Larryja in mu ponudil cigareto.

„To je oddenek za nekadilce, mister!“

„K vragu vi in nekadilci!“ Neznanec si je prižgal cigareto in pri tem ves čas motril Larryja.

„Kam potujete?“ je vprašal.

„V New Orleans!“

„To je prva naslednja postaja, kjer se vlak ustavi, ali ne?“

„Da, če ne bo kazal rdeči signal pred mestom, da proga ni prosta.“

„Dovolj je bilo zafrkavanja, če smem pripomniti...“

„Ni potrebno. Saj sem že opazil, da imate v desnem žepu površnika revolver.“

„Ne samo to. Revolver je namenjen na vas.“

„Hvala za pozornost. A zdaj mi povejte, čemu se imam zahvaliti za toliko pozornost.“

„Ni važno. Od vas zahtevam samo eno: če bi morda prišla policija in vprašala, od katere postaje potujete skupaj, boste odgovorili, da sva sopotnika že od New Yorka.“

„Morda bi bilo bolje, da je res tako...“

„Tako je!“

„Da, tako je, zahvaljujoč revolverju v vaši roki.“

„Vaša inteligenca vam bo vsekar podajala življenje, mister...“

„Mister...“

„Mister Larry. Jaz sem Erg. Benjamin Erg, filmski producent.“

„Me veseli, mister Erg. Ali sem morda zasilni statist v kakem vašem najnovejšem filmu, ki ga režira Hitchcock, ali...“

„Rekel sem vam že, da je bilo dovolj šale. Najresneje vas opozarjam, da storite vse, kar bom od vas zahteval, če želite videti New Orleans. Dajte mi častno besedo, da ne boste nikomur o tem ničesar povedali.“

„Nikomur ne bom niti črnil o tem, častna beseda!“

„V redu! Naj bo to najina skrivnost.“

„Da! Naj bo NAJINA SKRIVNOST.“

Nato je mister Erg pokadil še dve cigareti drugo za drugo. Globoko je vlekel dim vase in bil precej živčen. Larry se je zamislil in nenehno gledal v obris revolverjske cevi v žepu Ergovega površnika.

Molčala sta...
 Kmalu so se pojavili sprevoznik... in dva policaja.

„Oprostite! Upam, da gospoda potujeta skupaj...“

„Da!“ je potrdil mister Larry.

„Iz New Yorka?“

„Da, če vas to ne moti...“

„Niti najmanj. Oprostite!“

„Kaj se je zgodilo?“ je vprašal Larry.

„Umor. V petem vozu za vašim. Sprevoznik je v nekem odelku našel truplo mladega dekleta. Ubita je bila v Jersey, kar pomeni, da morilec še ni mogel zapustiti vlaka.“

„Če ni medtem skočil iz njega,“ se je vmešal mister Erg.

„Dvomim. Vlak vozi z veliko hitrostjo,“ je dejal policaj. Nato so vsi trije odšli naprej.

V oddelku je ponovno zavladal molk.

„Torej ste ji plačali vožnjo do raja,“ je pripomnil mister Larry.

„To vas nič ne briga. Obljubili ste, da me ne boste izdali, ko sem stopil v vaš oddenek, in tega se držite! Sicer ne pozabite, da bi vas našel, pa če se skrijete kjerkoli.“

„Seveda, nikomur niti besedice,“ je rekel mister Larry. „Mister Erg, povejte mi, zakaj ste jo ubili.“

„Prekleta mlada pocestnica! Hotela se mi je doživljensko obesiti na vrat samo zato, ker sem ji poklonil deset lepih dni in noči.“

„Ali ste oženjeni, mister Erg?“

„Da.“

Vlak se je riblževal New Orleansu. Ze so se vozili mimo prvih ulic predmestja.

„Mister Larry, ne pozabite, da vam bo za hrbotom cev mojega revolverja. Stopajte mirno pred menoj in vzemite prvi taksi, ki bo rost. S taksijem me boste pospremili do prvega večjega mesta z železniško postajo. plačal bom vožnjo tudi za vaš povratek.“

„Zelo ste ljubeznivi, mister Erg,“ je rekel Larry. Ker se je vlak že ustavil, je izstopil.

Peron sta prešla brez neprilik. Ergu se je zdelo, da ju pozorno motri nekaj policajev, toda kmalu je dojel, da se mu je to samo zdelo zaradi prevelikega strahu. Larry je stopil k prvemu taksiju. A brž ko sta se udobno namestila na sedežih, ju je obkolilo nekaj policijskih agentov v civilu.

„Roke kvišku, mister! Bodite mirni!“ je dejal eden od njih, čigar revolverjska cev je bila naperjena v Erga.

Mister Erg se je zmedel. Podzavestno je dvignil roke in s pogledom, polnim prezira, je hotel Larryju nekaj reči. Toda le-ta ga je prekinil in se nasmehljajal:

„Sami ste priča, mister Erg, da nikomur nisem znil niti besedice in da sem svojo obljubo držal. Toda ali vidite tisti avtomobil tam? To je moje vozilo. Kakor vidite, so me pričakovali, ker kot šef tukajšnje policije na povratku z dopusta pač zaslužim nekaj pozornosti svojih ijuči.“

„Mister Larry, ne pozabite, da vam bo za hrbotom cev mojega revolverja. Stopajte mirno pred menoj in vzemite prvi taksi, ki bo rost. S taksijem me boste pospremili do prvega večjega mesta z železniško postajo. plačal bom vožnjo tudi za vaš povratek.“

„Zelo ste ljubeznivi, mister Erg,“ je rekel Larry. Ker se je vlak že ustavil, je izstopil.

Peron sta prešla brez neprilik. Ergu se je zdelo, da ju pozorno motri nekaj policajev, toda kmalu je dojel, da se mu je to samo zdelo zaradi prevelikega strahu. Larry je stopil k prvemu taksiju. A brž ko sta se udobno namestila na sedežih, ju je obkolilo nekaj policijskih agentov v civilu.

„Roke kvišku, mister! Bodite mirni!“ je dejal eden od njih, čigar revolverjska cev je bila naperjena v Erga.

Mister Erg se je zmedel. Podzavestno je dvignil roke in s pogledom, polnim prezira, je hotel Larryju nekaj reči. Toda le-ta ga je prekinil in se nasmehljajal:

„Sami ste priča, mister Erg, da nikomur nisem znil niti besedice in da sem svojo obljubo držal. Toda ali vidite tisti avtomobil tam? To je moje vozilo. Kakor vidite, so me pričakovali, ker kot šef tukajšnje policije na povratku z dopusta pač zaslužim nekaj pozornosti svojih ijuči.“

„Mister Larry, ne pozabite, da vam bo za hrbotom cev mojega revolverja. Stopajte mirno pred menoj in vzemite prvi taksi, ki bo rost. S taksijem me boste pospremili do prvega večjega mesta z železniško postajo. plačal bom vožnjo tudi za vaš povratek.“

„Zelo ste ljubeznivi, mister Erg,“ je rekel Larry. Ker se je vlak že ustavil, je izstopil.

Peron sta prešla brez neprilik. Ergu se je zdelo, da ju pozorno motri nekaj policajev, toda kmalu je dojel, da se mu je to samo zdelo zaradi prevelikega strahu. Larry je stopil k prvemu taksiju. A brž ko sta se udobno namestila na sedežih, ju je obkolilo nekaj policijskih agentov v civilu.

„Roke kvišku, mister! Bodite mirni!“ je dejal eden od njih, čigar revolverjska cev je bila naperjena v Erga.

Mister Erg se je zmedel. Podzavestno je dvignil roke in s pogledom, polnim prezira, je hotel Larryju nekaj reči. Toda le-ta ga je prekinil in se nasmehljajal:

„Sami ste priča, mister Erg, da nikomur nisem znil niti besedice in da sem svojo obljubo držal. Toda ali vidite tisti avtomobil tam? To je moje vozilo. Kakor vidite, so me pričakovali, ker kot šef tukajšnje policije na povratku z dopusta pač zaslužim nekaj pozornosti svojih ijuči.“

„Mister Larry, ne pozabite, da vam bo za hrbotom cev mojega revolverja. Stopajte mirno pred menoj in vzemite prvi taksi, ki bo rost. S taksijem me boste pospremili do prvega večjega mesta z železniško postajo. plačal bom vožnjo tudi za vaš povratek.“

„Zelo ste ljubeznivi, mister Erg,“ je rekel Larry. Ker se je vlak že ustavil, je izstopil.

Peron sta prešla brez neprilik. Ergu se je zdelo, da ju pozorno motri nekaj policajev, toda kmalu je dojel, da se mu je to samo zdelo zaradi prevelikega strahu. Larry je stopil k prvemu taksiju. A brž ko sta se udobno namestila na sedežih, ju je obkolilo nekaj policijskih agentov v civilu.

„Roke kvišku, mister! Bodite mirni!“ je dejal eden od njih, čigar revolverjska cev je bila naperjena v Erga.

Mister Erg se je zmedel. Podzavestno je dvignil roke in s pogledom, polnim prezira, je hotel Larryju nekaj reči. Toda le-ta ga je prekinil in se nasmehljajal:

„Sami ste priča, mister Erg, da nikomur nisem znil niti besedice in da sem svojo obljubo držal. Toda ali vidite tisti avtomobil tam? To je moje vozilo. Kakor vidite, so me pričakovali, ker kot šef tukajšnje policije na povratku z dopusta pač zaslužim nekaj pozornosti svojih ijuči.“

„Mister Larry, ne pozabite, da vam bo za hrbotom cev mojega revolverja. Stopajte mirno pred menoj in vzemite prvi taksi, ki bo rost. S taksijem me boste pospremili do prvega večjega mesta z železniško postajo. plačal bom vožnjo tudi za vaš povratek.“

„Zelo ste ljubeznivi, mister Erg,“ je rekel Larry. Ker se je vlak že ustavil, je izstopil.

Peron sta prešla brez neprilik. Ergu se je zdelo, da ju pozorno motri nekaj policajev, toda kmalu je dojel, da se mu je to samo zdelo zaradi prevelikega strahu. Larry je stopil k prvemu taksiju. A brž ko sta se udobno namestila na sedežih, ju je obkolilo nekaj policijskih agentov v civilu.

„Roke kvišku, mister! Bodite mirni!“ je dejal eden od njih, čigar revolverjska cev je bila naperjena v Erga.

Mister Erg se je zmedel. Podzavestno je dvignil roke in s pogledom, polnim prezira, je hotel Larryju nekaj reči. Toda le-ta ga je prekinil in se nasmehljajal:

„Sami ste priča, mister Erg, da nikomur nisem znil niti besedice in da sem svojo obljubo držal. Toda ali vidite tisti avtomobil tam? To je moje vozilo. Kakor vidite, so me pričakovali, ker kot šef tukajšnje policije na povratku z dopusta pač zaslužim nekaj pozornosti svojih ijuči.“

„Mister Larry, ne pozabite, da vam bo za hrbotom cev mojega revolverja. Stopajte mirno pred menoj in vzemite prvi taksi, ki bo rost. S taksijem me boste pospremili do prvega večjega mesta z železniško postajo. plačal bom vožnjo tudi za vaš povratek.“

„Zelo ste ljubeznivi, mister Erg,“ je rekel Larry. Ker se je vlak že ustavil, je izstopil.

Peron sta prešla brez neprilik. Ergu se je zdelo, da ju pozorno motri nekaj policajev, toda kmalu je dojel, da se mu je to samo zdelo zaradi prevelikega strahu. Larry je stopil k prvemu taksiju. A brž ko sta se udobno namestila na sedežih, ju je obkolilo nekaj policijskih agentov v civilu.

„Roke kvišku, mister! Bodite mirni!“ je dejal eden od njih, čigar revolverjska cev je bila naperjena v Erga.

Mister Erg se je zmedel. Podzavestno je dvignil roke in s pogledom, polnim prezira, je hotel Larryju nekaj reči. Toda le-ta ga je prekinil in se nasmehljajal:

„Sami ste priča, mister Erg, da nikomur nisem znil niti besedice in da sem svojo obljubo držal. Toda ali vidite tisti avtomobil tam? To je moje vozilo. Kakor vidite, so me pričakovali, ker kot šef tukajšnje policije na povratku z dopusta pač zaslužim nekaj pozornosti svojih ijuči.“

„Mister Larry, ne pozabite, da vam bo za hrbotom cev mojega revolverja. Stopajte mirno pred menoj in vzemite prvi taksi, ki bo rost. S taksijem me boste pospremili do prvega večjega mesta z železniško postajo. plačal bom vožnjo tudi za vaš povratek.“

„Zelo ste ljubeznivi, mister Erg,“ je rekel Larry. Ker se je vlak že ustavil, je izstopil.

Peron sta prešla brez neprilik. Ergu se je zdelo, da ju pozorno motri nekaj policajev, toda kmalu je dojel, da se mu je to samo zdelo zaradi prevelikega strahu. Larry je stopil k prvemu taksiju. A brž ko sta se udobno namestila na sedežih, ju je obkolilo nekaj policijskih agentov v civilu.

„Roke kvišku, mister! Bodite mirni!“ je dejal eden od njih, čigar revolverjska cev je bila naperjena v Erga.

Mister Erg se je zmedel. Podzavestno je dvignil roke in s pogledom, polnim prezira, je hotel Larryju nekaj reči. Toda le-ta ga je prekinil in se nasmehljajal:

„Sami ste priča, mister Erg, da nikomur nisem znil niti besedice in da sem svojo obljubo držal. Toda ali vidite tisti avtomobil tam? To je moje vozilo. Kakor vidite, so me pričakovali, ker kot šef tukajšnje policije na povratku z dopusta pač zaslužim nekaj pozornosti svojih ijuči.“

„Mister Larry, ne pozabite, da vam bo za hrbotom cev mojega revolverja. Stopajte mirno pred menoj in vzemite prvi taksi, ki bo rost. S taksijem me boste pospremili do prvega večjega mesta z železniško postajo. plačal bom vožnjo tudi za vaš povratek.“

„Zelo ste ljubeznivi, mister Erg,“ je rekel Larry. Ker se je vlak že ustavil, je izstopil.

Peron sta prešla brez neprilik. Ergu se je zdelo, da ju pozorno motri nekaj policajev, toda kmalu je dojel, da se mu je to samo zdelo zaradi prevelikega strahu. Larry je stopil k prvemu taksiju. A brž ko sta se udobno namestila na sedežih, ju je obkolilo nekaj policijskih agentov v civilu.

„Roke kvišku, mister! Bodite mirni!“ je dejal eden od njih, čigar revolverjska cev je bila naperjena v Erga.

Mister Erg se je zmedel. Podzavestno je dvignil roke in s pogledom, polnim prezira, je hotel Larryju nekaj reči. Toda le-ta ga je prekinil in se nasmehljajal:

„Sami ste priča, mister Erg, da nikomur nisem znil niti besedice in da sem svojo obljubo držal. Toda ali vidite tisti avtomobil tam? To je moje vozilo. Kakor vidite, so me pričakovali, ker kot šef tukajšnje policije na povratku z dopusta pač zaslužim nekaj pozornosti svojih ijuči.“

„Mister Larry, ne pozabite, da vam bo za hrbotom cev mojega revolverja. Stopajte mirno pred menoj in vzemite prvi taksi, ki bo rost. S taksijem me boste pospremili do prvega večjega mesta z železniško postajo. plačal bom vožnjo tudi za vaš povratek.“

„Zelo ste ljubeznivi, mister Erg,“ je rekel Larry. Ker se je vlak že ustavil, je izstopil.

Pravočasno nabavite za šolo!

- SLOVENSKA VADNICA — Lehr- und Übungsbuch der slowenischen Sprache, 128 str., ilustr., ppl. 30.—
- NAŠ DOM, berilo za dvojezične ljudske šole, 136 str., ilustr., ppl. 20.—
- NAŠA ZAČETNICA za 1. stopnjo dvojezičnih ljudskih šol na Koroškem, 78 str., barvne ilustr., ppl. 45.—
- Stanko Bunc: MALI SLOVENSKI PRAVOPIS, 432 str., pl. 50.—
- Dr. Fran Bradač: SLOVENSKO-LATINSKI SLOVAR, 347 str., pl. 36.—
- Dr. Fran Bradač: LATINSKO-SLOVENSKI SLOVAR, 610 str., pl. 65.—
- Pavel Karlin: NEMŠČINA NI TEŽKA, učbenik za odrasle začetnike, 316 str., br. 50.—
- LANGENSCHIEDTOV slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček, 308 str. 32.—
- Bajec-Kolarič-Rupel: SLOVENSKA SLOVNICA, 350 str., ppl. 35.—
- Marija Jalen: SPOZNAVAJMO SLOVENSKE JEZIK, 172 str., ilustr., br. 20.—
- France Tomšič: NEMŠKO-SLOVENSKI SLOVAR, 990 str., pl. 100.—
- France Tomšič: SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR, 768 str., pl. 100.—
- Anton Slodnjak: ZGODOVINA SLOVENSKEGA SLOVSTVA, dve knjigi skupaj 972 str., ilustr., pl. 160.—

Posamezne knjige lahko naročite po pošti. Plačilo možno tudi v obrokih.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA“ CELOVEC, WULFENGASSE

Železniški prehod

Signor Veneranda je ustavil svoj avto pred prehodom čez železniško progo. Tudi avto, ki je vozil za njim, se je ustavil in zahupal.

Signor Veneranda je ustavil motor in se nagnil skozi okno.

„Kaj hočete?“ je zavpil.

„Preklete,“ je zavpil možak iz drugega vozila, „zakaj ne peljete dalje?“

„Kaj ne vidite, da je tu železniški prehod?“ je zavpil nazaj signor Veneranda.

„Seveda, ampak zapornice so vendar dvignjene,“ je dejal voznik iz drugega avtomobila. „Saj lahko peljete čez. Na kaj pa čakate? Na to, da bodo spustili zapornice?“

„Seveda ne,“ je odgovoril signor Veneranda. „Kadar so spuščene, ne moremo peljati čez progo. Saj vendar ne nameravate peljati čez progo pri spuščeni zapornici?“

„Ampak zdajle so dvignjene!“ je zarjovel voznik iz drugega avtomobila.

„Iz tega je razvidno, da ne bo pripeljal noben vlak,“ je dejal signor Veneranda. „Mar želite, da spustijo zapornice, kadar ne pelje mimo noben vlak?“

„Saj ne želim, da bi spustili zapornice, želim samo, da bi zapeljali dalje!“

„Vi torej ne želite, da bi spustili zapornice, niti tedaj ne, kadar pripelje vlak?“ je vprašal signor Veneranda. „Kakšen človek pa ste?“

„Sem, kar sem, in tudi vi ste, kar ste,“ se je zadril voznik drugega avtomobila, „dajte vsaj meni prostor, da zapeljem mimo!“

„Prosim, prosim,“ kar izvolite,“ je

dejel signor Veneranda. Pognal je motor in zapeljal vstran, toda v tem trenutku so se zapornice spustile.

„Tristo zelenih!“ se je jezno zadržal voznik drugega vozila.

„Peljite no,“ je dejal signor Veneranda. „Kaj pa še čakate? Najprej se derete in zahtevate prostor, zdaj pa ne peljete!“

„Zdaj so spustili zapornice in železniški prehod je zaprt!“ je zavpil drugi voznik.

„To se pravi, da bo pripeljal

vlak,“ je pojasnil signor Veneranda. „Saj sem vam vendar rekel, da spustijo zapornice, kadar pripelje vlak, vi ste pa hoteli po vsej sili peljati čez tračnice!“

„Hotel sem peljati prej, ko zapornice še niso bile spuščene!“ se je zadržal voznik drugega vozila. „Vi ste...“

Zadnjevoznikovo besedo je preglasilo hrumenje mimo vozečega vlaka. Signor Veneranda je pognal svoj motor. Ko so se zapornice dvignile, je urno odpeljal naprej.

BERTOLT BRECHT

Upor proti nasilju

Ko se je gospod Keuner, mislec, v dvorani pred mnogimi ljudmi jasno izrazil proti nasilju, je opazil, da so se ljudje začeli odmikati in odhajati. Obrnil se je in videl, da stoji za njim — Nasilje.

„Kaj si pravkar rekeli?“ ga je vprašalo Nasilje.

„Izrazil sem se proti tebi,“ je odgovoril gospod Keuner.

Ko je gospod Keuner odšel, so ga njegovi učenci povprašali po njegovi hrbtenici. Gospod Keuner jim je odgovoril: „Moja hrbtenica je nezlomljiva. Prav zato bom preživel Nasilje.“

In povedal jim je naslednjo zgodbo:

V stanovanju gospoda Eggeja, ki se je bil naučil jasno povedati svoj ne, je v času ilegale prišel agent in mu pokazal odločbo, izdano v imenu tistih, ki so vladali mestu. V odločbi je pisalo, da je agentova last vsako stanovanje, v katerega stopi, da mora dobiti vso hrano, ki si jo zaželi, in da mu mora služiti vsak človek, ki ga določi. Agent je sedel na stol, zahteval kosilo, se umil, legel in obrnjen proti steni pred spanjem vprašal gospoda Eggeja: „Mi boš služil?“ Gospod Egge ga je pokrtil z oedejo, sedel poleg njega, odganjal muhe in bedel nad njegovim spanjem. Tako mu je služil sedem let. Toda karkoli je že storil zanj, nečesa se je skrbno izogibal: ene besede ni hotel izreči. Ko je preteklo sedem let, je agent, ki se je od hrane, spanja in ukazovanja preveč zredil, umrl. Tedaj ga je gospod Egge zavil v oedejo, ga odnesel iz hše, prepleskal stene in očistil posteljo ter odgovoril: „NE.“

franci zagoričnik

peta noč ali as-sindbadova ptica

besede padejo z jezika izjalovijo se v otrplih udih in ne pomenijo več kar naj bi pomenile tako stvari opuščajo imena izvijajo se iz okov določnosti mi pa jadramo med strme bilke porazgubimo se med preostale klice čeprav vemo kaj bo iz nas pognalo

neučinkovita in zaman je groza po sanjah se že vlačijo mrlički navadno posedijo za tvojim omizjem med njimi si že kakor brat med brati tako se vsemu zvito prilagajaš

zato so pota da grejo po njih mrlički po vseh cestah sveta korakajo na bobnih imajo odrte kože bogov v njihovem ritmu se stresa zemlja molče jim odpira svoja brezna

tako me je torej oplazila smrt tako me je torej oplazila najprej na dno potem pa spet navzgor predstava je bila zastoj trajala je celo noč in še naslednji dan do dosetih tedaj so namreč prišli gasivci z uradnimi stališči in vse skupaj pokvarili

drugi priplava za njim reka navaste in poplavi s svojimi sadovci smeh je že davno zapustil šaljuče kletev je že nerabna in zastarela bliža se čas deževju potem pride nova setev in vojske pridejo z obeh strani med riževa polja padejo vsak dan vojske vsak

Avstrijski dogodki

● Gradnja šolskih poslopj

Iz poročila ministrstva za gradnje je razvidno, da je v Avstriji trenutno v gradnji 38 šolskih poslopj, od tega 15 visokošolskih in 25 srednješolskih objektov, katerih skupni gradbeni stroški bodo znašali 1,5 milijarde šilingov. Nove šolske objekte gradijo v raznih zveznih deželah in za različne vrste šol — od visokošolskih inštitutov mimo univerzitetne knjižnice do pedagoških akademij in gimnazij. Le slovenska gimnazija v Celovcu še vedno zmanjka na izpolnitve dolgoletnih obljub!

● Spet nove podražitve

Inštitut za gospodarsko raziskovanje je v svojem zadnjem poročilu ugotovil, da so se življenjski stroški v mesecu juniju spet močno povišali. Indeks potrošniških cen se je samo od maja na junij povišal za 0,6 odstotka ter je v primerjavi z junijem lanskega leta izkazoval povprečno podražitev za 3,3 odstotka. Zlasti so se podražili tako imenovani sezonski produkti, katerih cene so bile letos junija za 6,5 odstotka višje kot v maju in za 16 odstotkov višje kot junija lani; pri zelenjavi je znašala ta podražitev celo 46 odstotkov in pri krompirju 37 odstotkov.

● Porast letalskega prometa

Za prevoz tovorov v letalskem prometu je bilo prvih šest mesecev tega leta zelo uspešnih. Z letali je bilo v Avstrijo pripeljana 4268,6 tone blaga, kar je za 20% več, odpeljanega pa 3243,7 tone, to je porast za 27%. Število pripeljanih potnikov se je dvignilo za 16% na 328.964 oseb, število odpeljanih potnikov za 17% na 330.119 in število tranzitnih potnikov za 7% na 71.466 oseb. Obseg pripeljane pošte se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 10% na 722,8 tone in obseg odpeljane pošte prav tako za 10% na 526,7 tone.

NOVICE
IZ

SLOVENIJE

● Jubilej jeseniške železarne

Z veliko slovesnostjo v novi valjarni na Beli pri Jesenicah so zadnjo nedeljo proslavili stoletnico jeseniške železarne. Na zborovanju, ki se ga je udeležilo več kot tisoč železarjev in drugih Jeseničanov ter gostov, je govoril tudi predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Stane Kavčič, ki je podprl zahteve jeseniških železarjev za večji delež ustvarjenega dohodka. Direktor železarne magister inž. Peter Kunc pa je spregovoril o večstoletni tradiciji železarstva na Jesenicah in na Gorenjskem ter opozoril na pomemben delež jeseniške železarne v povojni izgradnji Jugoslavije. V kulturnem sporedu so sodelovali recitatorji, pevci in godba na pihala. Slavje jeseniških železarjev se je potem nadaljevalo na Poljanah na Mežakliji.

● Žrtve cestnega prometa

Minuli teden se je na cestah v Sloveniji pripetilo 224 prometnih nesreč, v katerih je deset ljudi zginilo življenje, 98 jih je bilo huje in 156 lažje poškodovanih. V prvih 30 tednih tega leta so v Sloveniji zabeležili skupno že 4268 prometnih nesreč; smrtno se je ponesrečilo 229 ljudi, huje je bilo poškodovanih 1824, lažje pa 2616, medtem ko so materialno škodo ocenili na 21 milijonov 404.780 dinarjev.

● Razstava hmelja v Žalcu

Tudi letos — in sicer meseca oktobra — bodo v Žalcu pripravili posebno razstavo kvalitetnih hmeljskih vzorcev. Računajo, da bo tokrat razstavljenih še več kvalitetnih vzorcev hmelja kot na lanski tovrstni razstavi, ko je sodelovalo okoli 250 razstavljalcev iz vse Slovenije. Najboljši vzorci bodo odlikovani s posebnimi zlatimi, srebrnimi in bronastimi plaketami, ki jih bodo letos prvič podelili ob „Dnevu hmeljarjev“, in sicer tistim, ki so imeli najboljše vzorce na lanski prvi taki razstavi.

RADIO PROGRAM

1. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.15, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 6.00 Pozdrav — 6.40 Jutranja opažanja — 6.45 Vesele melodije — 7.10 Včeraj zvečer v svetu — 7.20 Jutranja telovadba — 8.45 Dobrodošli z novicami — 9.00 Za prijatelje glasbe — 10.05 Magazin ob desetih — 11.00 Roman v nadaljevanju — 11.15 Opoldanski koncert — 13.00 Operni koncert — 13.45 Gospodarska poročila — 14.00 Slavni orkestri, slavni dirigenti — 15.00 Več uka, več znanja — 15.45 Koncertna ura — 16.30 Majhne dragocenosti — 17.10 Kulturna poročila — 17.30 Mladinska redakcija — 18.00 Večerni koncert — 18.55 Danes zvečer boste videli in slišali.

Sobota, 2. 8.: 6.05 Odkrito povedano — 6.12 Vesele melodije — 9.00 Smeh sodi k olki — 10.05 Komorni koncert — 13.00 Srečanje z Avstrijo — 13.30 Tehnični razgled — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Literarna delavnica — 15.00 Solnograške slavnostne igre — 16.30 V žarišču — 17.10 Ex libris — 18.00 Evropa poje — Italija — 18.30 Glasba italijanskega baroka — 20.00 Portret — 21.00 Avstrijski samostani — 22.20 Srce sveta — 23.10 Mala nočna glasba.

Nedelja, 3. 8.: 6.05 Vesele melodije — 8.05 Teden dni svetovnih dogodkov — 9.10 Za prijatelje stare glasbe — 11.00 Solnograške slavnostne igre — 13.30 Stališče — 13.45 Operni koncert — 15.00 Ljubite klavir — 16.30 Stališča evropskih rek — 17.05 Obzorje znanosti — 18.00 Samo veselje z glasbo — 19.10 Mojstri tričetrtinskega takta — 19.30 „Seviljski brivec“, solnograške slavnostne igre — 23.10 Glasba z Dunaja.

Ponedeljek, 4. 8.: 6.05 Odkrito povedano — 6.08 Preden odidete — 6.11 Vesele melodije — 10.05 Komorni koncert — 13.45 Avstrijska pripovedka — 15.00 Šibe človeštva — 15.30 Učni stroji, pošasti ali pomočniki — 17.10 Mednarodna radijska univerza — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 Raziskovalne naloge — 20.00 Evropski koncert — 21.00 Brez strahu pred glasbo — 22.10 Znanje časa — 23.10 Mednarodni glasbeni forum v Osojah.

Torek, 5. 8.: 6.05 Preden odidete — 6.12 Vesele melodije — 13.45 Glasba bodočnosti — 15.00 Pustolovci in fantasti — 17.10 Raziskovalci v gosteh — 19.30 Podoba spomina — 19.45 Balade Carla Loejwa — 20.00 Spectrum Austriac — 21.00 Nasladni strupi naše civilizacije — 21.30 Klavirska glasba — 22.20 Filozofska antropologija — 23.20 Studio nove glasbe.

Sreda, 6. 8.: 6.05 Agrarna politika — 6.10 Vesele melodije — 15.00 Statistike le lažejo — 15.30 Učni stroji, pošasti ali pomočniki — 17.10 Osnovne spoznanja in morale — 17.30 Mladinska redakcija — 19.30 Radijska igra — 20.00 Solnograške slavnostne igre — 22.20 Haili — 23.10 Mednarodni glasbeni forum v Osojah.

Četrtek, 7. 8.: 6.05 Preden odidete — 6.08 Oddaja delavske zbornice — 6.11 Vesele melodije — 13.45 Antična drama v današnji interpretaciji — 15.00 Gradnje za kmetijstvo — 17.10 Glasba, ki ustvarja resnico — 17.30 Raziskovalno delo visokih šol — 19.30 Kulturno-politične perspektive — 20.00 Franz Schubert na Zgornjem Avstrijskem — 20.45 Komorna glasba — 21.15 V žarišču — 22.30 Kraljica instrumentov — 23.10 London-Pariz-Rim.

Petek, 8. 8.: 6.05 Nobeden ne bo zmagal — 6.08 Oddaja delavske zbornice — 6.12 Vesele melodije — 13.45 Vesela pripovedka — 15.00 Močvirja kot nakazovalci zgodovine klime in vegetacije — 15.30 Usoda časopisov v teku stoletij — 17.10 Iz sveta likovnih umetnosti — 17.30 Mladinska redakcija — 20.00 „Močno neurje ne traja dolgo“ — 21.15 Karintjsko poletje — 23.10 Pesem in glasba z Dunaja.

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen sobote, nedelje in praznikov): 5.00 Pozdrav — 5.40 Jutranja opažanja — 5.45 Kmetijska oddaja — 6.05 Jutranja telovadba — 8.05 Zveč jutranji pozdrav — 9.00 Šolska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.05 Objave — 14.00 Za ženo — 14.15 Slovenska oddaja — 15.30 Otroška ura — 16.00 Koncert po željah — 18.15 Omev časa — 18.45 Šport — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda.

Sobota, 2. 8.: 5.05 Pihalna godba za začetek dneva — 7.55 Naš hišni vrč — 8.20 Obzornik za ženo — 11.00 Naša lepa domovina — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Zabavni koncert — 14.30 Dobrodošli na Koroskem — 15.30 Koncert želja — 17.10 O flavtah in klarinetih — 18.00 Vaš konjiček — 18.40 Koroski profili — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 „Žurnal za tri groše“ — 21.00 Zveneča Avstrija — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 3. 8.: 6.35 Tirolska kmečka godba — 7.35 Glasbeni mozaik — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Srečanje z mladostjo — 9.45 Glasbena matineja — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Koncert želja — 16.00 Otroška ura — 16.30 Življenje in delo bratov Schrammel — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Majhen večerni koncert — 18.30 Pogovor o umetnosti — 18.45 Pridite in zapojte — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgled — 20.10 Ob Innu.

Ponedeljek, 4. 8.: 5.05 Začetek dneva s pihalno godbo — 9.30 Ljudska glasba sveta: Grške impresije

— 11.0 Veselo zapeto, veselo zaigrano — 13.45 Glasba po kosilu — 13.55 Davčna pravo — 14.00 Židovska kuharska umetnost — 15.00 Nova koroska pesem — 15.15 Koroski knjižni kotiček — 16.00 Venček melodij — 17.10 Zabavna oddaja — 19.15 In kaj pravite vi? — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 „Vse moje neveste“, radijska igra — 21.30 Ljudska glasba sosedov.

Torek, 5. 8.: 5.05 Ljudske viže — 9.30 Dežela ob Dravi — 11.00 Avstrijski narodni plesi — 13.45 Za korosko mladino — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Venček melodij — 17.10 Operetna glasba — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 19.15 Slišiš pesmico — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Karintjsko poletje — 21.30 Igra not v večernem vetru.

Sreda, 6. 8.: 5.05 Ljudske viže — 9.30 Opera zvezda na operetnem odru: Joan Sutherland — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Spomini na študijsko leto — 15.00 O znanstvenih knjigah — 15.75 Korosko pesništvo — 15.30 Koroska včeraj in danes — 17.10 Operetni koncert — 18.00 Kulturni problemi Koroske — 19.15 Na obisku pri koroskih zborskih — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Večer pri kiparjih v St. Margarethen na Gradiščanskem — 21.00 Svoboda in varušto — 21.15 Staroavstrijska slikarica.

Četrtek, 7. 8.: 5.05 Veselo zaigrano — 9.30 Godalna skupina Wilhelma Dumke — 10.05 Otvoritev Avstrijskega lesnega sejma v Celovcu — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Glasba po kosilu — 14.00 Druge dežele, druge mode — 15.00 Ura pesmi — 16.00 Venček melodij — 17.10 V dunajski koncertni kavarni — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Lovska ura — 21.00 Prepevamo in pripovedujemo o deželi Drave.

Petek, 8. 8.: 5.05 Ljudske viže — 9.30 Na poti po štajerskem — 11.00 Ljudska glasba — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Venček melodij — 17.10 Konec tedna z glasbo — 18.00 Koroska avto- in motorevija — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Pogovor čez mejo — 22.25 Preko mejo.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 2. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 3. 8.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 4. 8.: 14.15 Informacije — Z za našo vas — 18.00 Za naše male poslušalce.

Torek, 5. 8.: 14.15 Informacije — Koroska kronika — Za krmilom — Športni mozaik.

Sreda, 6. 8.: 14.15 Informacije — Za gospodarstvo — Zaključna akademija slovenske gimnazije.

Četrtek, 7. 8.: 14.15 Informacije — Vesti iz kmetijstva — Melodije iz slovenskih operet.

Petek, 8. 8.: 14.15 Informacije — Živo srečanje — Skladbe Franca Rauterja.

RADIO LJUBJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Danes za vas — 7.00 Telesna vzgoja — 8.00 Pregled sporeda — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.00 Prireditve dneva in pregled sporeda — 13.10 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Komentariji — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 22.00 Pregled sporeda za naslednji dan — 23.05 Literarni noturno.

Sobota, 2. 8.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 Čez travnike zelene — 9.50

AVSTRIJA

Sobota, 2. 8.: 16.30 Za otroke — 16.45 Bumerang — 17.10 Knjižni kotiček — 17.35 Gertrud Stranitzky — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.15 Eden bo zmagal — 22.00 športni žurnal — 22.30 Čas v sliki — 22.40 V Colorado vlada hudici, western.

Nedelja, 3. 8.: 15.00 Avtomobilske tekme — 16.30 Za otroke — 17.00 Flipper — 17.25 Kontakt — 17.35 Žena na Danskem — 18.00 Ernst Waldbrunn bere Karla Maya — 18.30 Čisto navadni gospod Dreierl — 19.00 Čas v sliki — 19.30 Šport — 20.15 Nestroy: Kampi — 21.40 Čas v sliki — 21.50 Münchenska dvorna godba.

Ponedeljek, 4. 8.: 18.00 Teletest — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Kapor nas veter zavleče — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Lopovi proti lopovom — 21.05 Telesport — 22.05 Čas v sliki — 22.15 Posebej za vas: Berači, kmetje in balade.

Torek, 5. 8.: 18.00 Smeh je dovoljen — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Iskalci zakladov — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Pesem z Dunaja — 21.00 Prosimo, odložite — 22.00 Čas v sliki — 22.10 Kolesarske dirke.

Sreda, 6. 8.: 11.00 New Orleans — Bourbon Street — 11.45 Telesport — 17.00 Za otroke: Pavliha in papiga — 17.35 Lassie — 18.00 Mednarodni kmetijski obzornik — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Prometni razgledi — 21.00 Začetek — 22.15 Čas v sliki — 22.25 Kolesarske dirke.

Četrtek, 7. 8.: 18.00 Spored prihodnjega tedna — 18.05 Majhne dragocenosti velikih mojstrov — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Policijsko poročilo — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 František Langer: Periferija — 22.05 Čas v sliki.

Petek, 8. 8.: 11.00 Lady iz Sanghaja — 18.00 Znanost aktualno — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Jez — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Salto mortale — 21.15 Čalovni dogodki — 22.15 Čas v sliki — 22.25 Kolesarske dirke.

Naš avtostop — 12.10 Šopek samospetov — 12.40 Z domačimi ansambli in pevci — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 Polke in valčki z Dunaja — 15.40 Poje sopranistka Vilma Bukovec — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Poje zbor iz Polzele — 18.15 „Top-pops 11“ — 18.50 S knjižnega trga — 19.15 Ansambel Vilija Petriča — 20.00 Sobotni večer — 20.30 Zabavna radijska igra — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 3. 8.: 4.30 Dobro jutro — 5.30 Svetujemo vam — 6.50 Danes za vas — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.47 Drobne skladbe — 9.05 Srečanje v studiu 14 — 10.05 še pomnite, tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.50 Voščila — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Z novimi ansambli domačih viž — 13.40 Nedeljska reportaža — 14.05 Vrtiljak zabavnih melodij — 15.05 Popolne ob zabavni glasbi — 15.30 Humoreska tedna — 16.05 Po domače — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Jugotonove glasbene razglednice — 20.00 Zabavna glasbena oddaja — 22.15 Zaplešite z nami — 23.15 Godala v noči.

Ponedeljek, 4. 8.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.45 iz mladinskega glasbenega arhiva — 12.10 Bela Bartok: Dve sliki — 12.40 Koncert pihalnih orkestrrov — 14.05 Lope melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Dvojni kvintet iz Sel — 17.05 iz opere „Evgenij Onjegin“ — 18.35 iz arhiva lahke glasbe — 19.15 Ansambel bratov Avenik — 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije — 21.20 Melodije starega Dunaja — 22.15 Za ljubitelja jazza — 23.05 Janez Menart: Pesnik se predstavi — se popravi — 23.15 Z velikimi orkestri zabavne glasbe.

Torek, 5. 8.: 8.08 Opera matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 Morda vam bo všeč — 12.10 Stari francoski mojstri — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.05 iz albuma skladb za mladino — 14.20 Popoldanski koncert lahke glasbe — 15.40 Igrajo virtuozni solisti — 17.05 Popoldanski koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 18.15 V terek navsluri pred zoro“, radijska igra — 21.12 Parada popevk — 22.15 Jugoslovska glasba — 23.05 Krilov: Basni — 23.15 Plesni orkestri in ansambli jugoslovskega radijskih postaj.

Sreda, 6. 8.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Zabavna glasba — 9.45 Počitniški pozdravi — 12.10 iz opere „Rona“ — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Koncert za odhiti — 14.35 Voščila — 15.40 Albert Roussel: Bacchus in Ariana, baletna suita — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 iz solistične glasbe — 18.45 Kulturni kažipot — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert opernih melodij — 21.00 Mozaik zabavnih melodij — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Godala v ritmu.

Četrtek, 7. 8.: 8.08 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.20 iz zakladnice resne glasbe — 12.10 Mozart: Koncert za flavto in orkester — 12.40 Nekaj napevov iz jugoslovskega pokrajina — 14.05 Mladina poje — 14.20 Operetne melodije — 15.40 iz opere „La Gioconda“ — 17.05 Simfonični koncert — 18.15 Turizem in glasba — 19.15 Poje Sonja Gaberšček — 20.00 Četrto večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Od lisenca do lisenca — 21.40 Glasbeni noturno — 22.15 Večer Debussyjeve glasbe — 23.15 Z jugoslovskega pevci zabavne glasbe.

Petek, 8. 8.: 8.08 Opera matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Morda vam bo všeč — 12.10 iz češko-slovaške glasbe — 12.40 Čez polja in potoke — 14.05 Lahka glasba za razvedrilo — 14.35 Voščila — 15.20 Napotki za turiste — 15.40 S Koroskega do Makedonije — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi — 18.50 Na mednarodnih križpotjih — 19.15 Ansambel Jožeta Krezeta — 20.00 Koncert Akademskoga zbora „Branko Kršmanović“ iz Beograda — 20.30 Glasbena tribuna mladih — 21.15 Oddaja o morju in pomoščakih — 22.15 Plesna glasba — 23.15 Razpoloženska glasba z velikimi orkestri.

TELEVIZIJA

JUGOSLAVIJA

Sobota, 2. 8.: 9.00 Petindvajset let ASNOM (Antifašistični svet narodne osvoboditve Makedonije) — 17.55 Narodna glasba — 18.25 Disnev sveti — 19.15 Koralni otoki — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zabavna glasbena oddaja — 21.35 Rezervirano za smeh — 21.50 inšpektor Maigret — 22.50 Kažipot — 23.10 Poročila.

Nedelja, 3. 8.: 9.00 Madžarska oddaja — 9.25 Poročila — 9.30 Narodna glasba — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.50 Disnev sveti — 11.40 Kažipot — 18.10 Slovo velikega poglavarja Winetoua — 20.00 Dnevnik — 20.35 Fantje in dekleta — 21.20 Sinjska alka — 22.35 športni pregled — 23.05 Dnevnik.

Ponedeljek, 4. 8.: 18.35 Medvedov godrnjavček — 18.50 Človek ne ježi se — 19.20 Znanost in mi — 20.00 Dnevnik — 20.35 Brez tretjega, drama — 21.40 Benjamin Britten: Preprosta simfonija — 21.55 Poročila.

Torek, 5. 8.: 18.35 Risanka — 18.45 Po Sloveniji — 19.05 Obiščite z nami Amerika — 20.00 Dnevnik — 20.35 Noč vredna spomina, angleški film — 22.40 Transfuzija krvi — 23.40 Poročila.

Sreda, 6. 8.: 17.45 Oddaja za otroke — 18.30 Naš čas — 19.00 Pred svetovnim hmeljarskim kongresom, reportaža — 19.15 Popularna glasba — 20.00 Dnevnik — 20.35 Sladko-slano-sladko — 21.45 Ob bienalu grenkega smeha — 22.00 Poročila — 22.05 Ekran na ekranu: Festival v Pulju.

Četrtek, 7. 8.: 17.35 Lizika, lutkovna predstava — 18.15 Mešani zbor Gallus iz Kočevja — 18.45 Zabavna oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Vozniško dovoljenje prosim — 21.25 Filmski festival v Berlinu — 21.45 Smart, serijski film — 22.10 Poročila.

Petek, 8. 8.: 18.30 Jane Eyre — 19.00 Po Sloveniji — 19.20 Naš glasbo — 20.00 Dnevnik — 20.35 Policaji in tatovi, italijanski film, nato Poletni quiz in poročila.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroskem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založnika in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec - Borovlje.